

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ХЕМИЈСКО-ТЕХНОЛОШКЕ ШКОЛЕ

„БОЖИДАР ЂОРЂЕВИЋ КУКАР“

У ЛЕСКОВЦУ

ЗА ПЕРИОД ОД 2025. ДО 2029.ГОДИНЕ

Директорка школе

[Handwritten signature]

Председник Школског одбора

[Handwritten signature]

Садржај

I Сврха, циљеви и задаци Школског програма	4
II Полазне основе	6
2.1. Општи акти	6
III Основни подаци о школи	9
3.1 Материјално-технички ресурси	10
3.1.1. Школски простор и опрема	10
3.1.1.1. Наставна средства специфична за групу: хемија и неметали	12
3.1.1.2. Наставна средства специфична за групу: графичарство	13
3.1.1.3. Наставна средства специфична за групу: личне услуге	13
3.1.1.4. Кабинет рачунарства и информатике	14
3.1.1.5. Наставна средства заједничка за све образовне профиле	14
3.1.1.6. Школска библиотека	14
3.2. Кадровски ресурси	15
Кадровска структура наставног и ненаставног особља	15
3.3. Финансијски ресурси и ресурси локалне заједнице	16
IV Остали облици непосредног образовно-васпитног рада	
4.1. Допунска и додатна настава	18
4.1.1. Идентификација потенцијалних полазника	20
4.1.2. Дијагноза	20
4.1.3. Израда програма допунске и додатне наставе	21
4.1.4. Реализација допунске наставе	21
4.1.5. Припремна настава	22
4.2. Испити у школи	23
4.3. Друштвено користан рад	23
4.4. Изборна настава	24
4.5. Факултативни наставни предмети	24
V Стваралачке и слободне активности	
5.1. Секције у школи	27
5.1.1. Рецитаторска секција	28
5.1.2. Драмска секција	28
5.1.3. Новинарска секција	30
5.1.4. Литерарна секција	31
5.1.5. Секција за ажурирање сајта школе	33
5.1.6. Научно-истраживачке секције	34
5.1.7. Еколошка секција	34

5.1.8. Спортско-рекреативне секције	35
5.1.9. Дебатни клуб школе	38
5.1.10. Ликовна секција	39
5.1.11. Секција за општу културу и информисање	40
5.2. Психолошко-здравствене радионице	41
VI Ученичке организације у школи	
6.1. Црвени крст	42
6.2. Ђачка задруга школе	42
6.3. Ученички парламент	44
VII Посебни програми васпитно –образовног рада	
7.1. Програм подршке ученицима у процесу учења	46
7.2. Програм каријерног вођења и саветовања	47
7.3. Програм заштите животне средине и естетског уређења школе	50
7.4. Програм заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања	52
7.5. Програм борбе школе против трговине људима	69
7.6. Програм школског спорта	71
7.7. Програм сарадње са родитељима	72
7.8. Програм сарадње школе са друштвеном заједницом и локалном самоуправом	75
7.9. Програм екскурзија	78
7.10. Програм безбедности и здравља на раду	80
7.11. Програм рада вршњачких медијатора	81
7.12. Школски превентивни програм	83
7.13. Програми и активности којима школа развија код ученика способност за решавање проблема, развија комуникацију, тимски рад, самоиницијативу и подизање предузетничког духа	88

I. СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Циљеви образовања и васпитања, па и остваривања Школског програма су:

1) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;

- 2) стицање квалитетних знања, вештина и ставова које су свима неопходне за лично остварење и развој, инклузију и запослење и стицање и развијање основних компетенција у погледу комуникације на матерњем језику, комуникације на страним језицима, математичке писмености и основних компетенција у науци и технологији, дигиталне компетенције, компетенције учења како се учи, међуљудске и грађанске компетенције и културног изражавања;
- 3) развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса;
- 4) развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија;
- 5) оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању, професионалном раду и свакодневном животу ради унапређивања личног живота и економског, социјалног и демократског развоја друштва;
- 6) развој мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, учење и образовање током целог живота и укључивање у међународне образовне и професионалне процесе;
- 7) развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања свог мишљења;) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 9) оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција, у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада, развојем савремене науке, економије, технике и технологије;

- 10) развој и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 11) развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња;
- 12) развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, права на различитост и бризи за друге, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;
- 14) формирање ставова, уверења и система вредности, развој личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности држави Србији, поштовање и неговање српског језика и свог језика, традиције и културе српског народа, националних мањина и етничких заједница, других народа, развијање мултикултурализма, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

II. Полазне основе

Заснованост Школског програма на Закону и општим актима:

1. Устав Републике Србије
2. Закон о раду
3. Закон о основама система образовања и васпитања
4. Закон о средњем образовању и васпитању
5. Посебни колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика

2.1. Општи акти

Општи акти	Дел. бр. и датум
Статут	602 од 24.06.2022.
Развојни план	923 од 14.09.2022.
Школски програм	899 од 14.09.2021.
Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа	1240 од 7.12.2022.
Правила понашања у школи	267 од 23.03.2018.
ПОСЛОВНИК О РАДУ ШКОЛСКОГ ОДБОРА	604 од 24.06.2022.
ПОСЛОВНИК О РАДУ САВЕТА РОДИТЕЉА	260 од 21.03.2018. 915 од 13.09.2022.
ПОСЛОВНИК О РАДУ УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА	1455 од 12.11.2019.

ПОСЛОВНИК О РАДУ НАСТАВНИЧКОГ ВЕЋА	1455 ОД 12.11.2019.
Пословник о раду одељењских већа	1381 од 23.12.2020.
Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности запослених	194/5 од 28.02.2018.
Правилник о раду	603 од 24.6.2022. 1241 од 7.12.2022
Правилник о испитима	252/5 од 28.02.2014.
Правилник о ванредним ученицима	570 од 08.5.2023.
Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у школи	1393 од 24.12.2018.
Акт о процени ризика	432/3 – 4.5.2010. 580/4 14.04.2011. 762/2 од 20.08.2020 326 од 16.04.2020
Правила заштите од пожара	1394 од 24.12.2018.
Правилник о ванредним ученицима	570 08.05.2022
Правилник о васпитно-дисциплинској и материјалној одговорности ученика	194/4 од 28.02.2018.
Правилник о испитима	25215-2 од 28.02.2014.
Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у школи	1393 од 24.12.2018.
План управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности	71 од 23.01.2023
Правилник о употреби мобилних телефона у школи	570 од 08.05.2023.
Процена ризика од катастрофа	732/1 од 11.08.2022.
План заштите и спасавања	1053 од 12.10.2022.
Правилник о заштити података о личности	1214 од 19.11.2020.
Правилник о ближем уређењу поступака јавне набавке	1213 од 19.11.2020.
Правилник о начину евидентирања, класификовања, архивирања и чувања архивске грађе и документарног материјала	9 од 10.01.2022.

<i>Правилник о вођењу буџетског рачуноводства</i>	3.09.2020; 886/3-3 од 3.09.2020.
<i>Правилник о расподели средстава остварених од ванредних ученика 22.12.2003; 1676 од 22.12.2003; 22.122004.; 02.12.2011. 1817/4; 8.05.2023. 571 од 08.05.2023</i>	1676 од 22.12.2003; 22.122004.;02.12.2011. 1817/4; 571 од 08.05.2023.
<i>Правилник о награђивању и похваљивању ученика</i>	252/5-1 од 28.02.2014.
<i>Правилник о поступку унутрашњег узбуђивања</i>	118 од 28.01.2023.
<i>Етички кодекс</i>	1392 од 24.12.2018.

III. Основни подаци о ШКОЛИ

Хемијско-технолошка школа «Божидар Ђорђевић Кукар»

у Лесковцу, у улици Влајкова број 94, је средње стручна школа.

Основана је 16.априла 1962.год. одлуком радничког савета фабрике фармацеутских и хемијских производа «Здравље» у Лесковцу.

Од школске 1974/75.год. школу преузима Републичка заједница, потом СИЗ средњег образовања ЈМП, од 1990.год Општински фонд средњег образовања, а од 1992.год је у државној својини Републике Србије, при подручној јединици Министарства просвете Јабланичког округа.

Хемијско-технолошка школа је уписана у регистар Окружног привредног суда у Лесковцу под бројем ПИ-616/78 године.

Решењем број 022/319/82/8 Републичког комитета за образовање, науку и физичку културу СРС, испуњава услове за обављање образовно-васпитног рада.

Решењем 022-05-00540-94-03 од 03.06.1994.год. Министарства просвете Републике Србије школа је верификована да испуњава услове за даље обављање образовно-васпитног рада за подручје рада Хемија, неметали и графичарство у трогодишњем и четворогодишњем трајању, а решењем 022-05-5409403 од 27.01.2004.год. Министарства просвете РС за подручје рада Личне услуге и остало у трогодишњем трајању.

Решењем 022-05-00540/94-03 од 21.06.2006.год. Министарства просвете Републике Србије школа је верификована да испуњава услове за обављање образовно-васпитног рада у образовним профилима Техничар за заштиту животне средине и Техничар за индустријску фармацеутску технологију подручја рада Хемија, неметали и графичарство.

Хемијско-технолошка школа је средње стручна школа која обавља образовно-васпитну делатност остваривањем наставног плана и програма. У њој се стиче средње стручно образовање за подручје рада Хемија, неметали и графичарство у трајању од три и четири године, средње стручно образовање у трајању од три године за подручје рада Личне услуге и средње стручно образовање за подручје рада Геологија, рударство и металургија у трајању од четири године.

Образовни профили за које је школа верификована

Образовни профили четворогод.трајања
1. Хемијско-технолошки техничар,
2. Техничар за заштиту животне средине,
3. Техничар за индустријску фармацеутску технологију,
4. Хемијски лаборант,
5. Техничар штампе и
6. Техничар графичке дораде
7. Техничар за графичку припрему
8. Техничар за рециклажу
9. Техничар за биотехнологију
10. Техничар за хемијску и фармацеутску технологију
Образовни профили трогодишњег трајања
1. Мушки фризер
2. Женски фризер
3. Креатор мушких фризура
4. Креатор женских фризура
5. Маникир и педикир
6. Сценски власуљар
7. Ситоштампар
8. Пластичар
9. Стаклар
10. Фризер
11. Израђивач хемијских производа

3.1. Материјално-технички ресурси

3.1.1. Школски простор и опрема

<i>простор</i>	<i>број</i>	<i>површина</i>
<i>школска зграда</i>	2	3363м ²
<i>учионице</i>	11	605м ²
<i>библиотека-медијатека</i>	2	52м ²
<i>радионица</i>	4	213м ²
<i>лабораторије</i>	4	220м ²

Просторни услови, опрема и намештај школе одговарају нормативима и адекватно се одржавају.

Укупна површина школске зграде је 6.900м² са двориштем.Школа има приземље, I и II спрат, три улаза при чему су два за ученике и један службени.

У приземљу је 5 учионица, 2 припремна одељења, библиотека, одељење за помоћне раднике, простор за дежурства ученика, велики ученички хол и санитарни чвор за ученике.

На првом спрату је 4 учионица, медијатека, кабинет за рачунарство и информатику са припремним одељењем, два припремна одељења за остале предмете, 1 магацин за хемикалије, одељење за архиву, 5 канцеларија :за педагога школе,за секретара школе, директора, рачиноводство и наставнике; хол и 2 санитарна чвора: за ученике и наставнике.

На другом спрату су 2 учионице за теоријску наставу и 4 лабораторије за вежбе из стручних предмета: две хемијске лабораторије,лабораторија за физичку хемију, инструменталну анализу, електроаналитичке методе и електротехнику и лабораторија за машине, апарате и операције у хемијској индустрији.Све лабораторије су повезане припремним одељењима којих има три, затим,одељење за ваге, магацински простор за лабораторијски прибор и санитарни чвор за ученике.

Од школске 2000/2001.год. адаптиране су радионице за извођење практичне наставе за образовне профиле Техничар штампе,Техничар графичке дораде и Ситоштампар.

Школске 2013/14 и 2014/15.године радили смо на реконструкцији и опремању радионице штампе и графичке дораде. Радионица поседује стандард квалитета ИСО 9001-2008. Уређен је и магацински простор за одлагање робе као и припремно одељење за наставнике практичне наставе.

У школској 2003/04.год. извршена је адаптација просторије (кабинета) за извођење практичне наставе за образовни профил Мушки фризер и Женски фризер. Исте школске године извршено је комплетно опремање кабинета свом потребном опремом, прибором и алатом.

У току школске 2008/09год. године извршена је реконструкција и опремање простора у холу на првом спрату школе, као што је и било предвиђено Акционим планом и Развојним планом школе.Формирана је учионица за реализацију часова радионичарског типа и часова активне наставе.Учионица је опремљена столицама, завесама и неопходним радним материјалом за реализацију радионица и часова активне наставе.

У школској 2011/12.години реализовани су преостали радови на опремању ове просторије: радови на електроинсталацији и опремање простора белом електронском таблом, компјутером и видео-бимом. Такође, преуређени су столови и набављене нове столице. Захваљујући донаторима, просторија је опремљена адекватним полицама.Обезбеђени су и ЦД-и за наставу у оквиру већине предмета.

Школа има адекватно опремљене лабораторије, кабинете и радионице за извођење практичне наставе. За образовни профил практична настава се изводи у школском кабинету. За образовни профил Израђивач хемијских производа практична настава се изводи у погонима Компаније ДЦП Хемигал по моделу даљног образовања. Школске 2013/14.године уређене су све

лабораторије, опремљена радна места ученика, постављен пулт за издавање хемикалија, постављени панои са упозорењима.

Иста школске године, извршена је адаптација и реконструкција графичке радионице по ИСО 9001 стандарду, формиран је магацин сировина и готових производа, формирано и опремљено припремно одељење, реализовано кречење и фарбање просторија, постављени су подови и извршена репарација и куповина намештаја.

Школске 2013/14.године извршена је реконструкција топловодне котларнице.Школске 2016/17.године извршена је реконструкција топловодног котла.

Исте школске године формирана је и опремљена просторија за родитеље и вршњачку медијацију, кабинети за општеобразовне предмете: математику и физику, веронауку, грађанско васпитање, физичко васпитање и друштвене науке.

Школске 2015/16. радили смо на даљем уређењу просторије за родитеље. Школске 2016/17.године адаптирана је и уређена школска сала за реализацију културно-уметничких манифестација, трибина, радионица...

За остале образовне профиле, настава вежби и блока реализује се у школским лабораторијама а део програма у погонима и лабораторијама горе поменутих предузећа и фабрика.

Школа има и своје сопствено централно грејање са свом опремом.

Што се опреме и намештаја тиче, они одговарају нормативима и адекватно се одржавају.Школа је опремљена основним инвентаром за учионице, кабинете, лабораторије, канцеларије и остале просторије: клупама, катедрама, столовима, столицама, таблама, чивилуцима,ормарима и осталим потребним средствима.

3.1.1.1. Наставна средства специфична за групу: хемија и неметали

Школа има опрему, прибор и наставна средства за четири лабораторије и то за предмете: Општа и неорганска хемија, Органска хемија, Аналитичка хемија и Испитивање у технолошкој производњи.

За реализацију лабораторијских вежби школа поседује : две техничке ваге, једну апотекарску вагу, шест аналитичких вага, једна полуаутоматска аналитичка вага, једна дигитална вага, један ручни рефрактометар, једну лабораторијску мешалицу, једну магнетну мешалицу, два кондуктометра, један поларизатор, два епископа, два калориметра, два микроскопа, један полариметар, један дубински замрзивач-ледара, један пећ за жарење, једна сушница, једна лабораторијска центрифуга, један регулациони трансформатор, један апарат за дестилацију, два ручна рН метра и један сет теренски рН метар,један дигитални спектрофотометар,један уређај за проверу Бојл-Мариотовог закона,један уређај за проверу Шарловог закона, један Сокслетов апарат, један U манометар, један вибратор и сита за

гранулометријску анализу, хемијске епрувете, биолошке епрувете, микробиолошка еза, чаше, гучеви, ерленмајере, балоне, мензуре, пипете, бирете, хладњаци, термометри и друго; затим прибора од дрвета (штипаљке) и метала (стативи, машице, кашичице, шпатуле, треношци и др.) и пластике (шприц боце, чепови, левкови, мензуре, сталци за пипете, заштитне наочаре и др.). Хемикалије за доказивање елемената, извођење огледа, експеримената, за израду препарата и извођење осталих вежби из програма наведених предмета.

У оквиру пројеката са Одељењем за заштиту животне средине опремљена је еко учионица турбидиметром, оксиметром, кондуктометром, пехаметром, мерачем ПМ честица.

Вежбе у блоку за ово подручје реализују се у школским лабораторијама и предузећима: Завод за заштиту здравља, ЈКП Водовод, Невенаколор, ДЦП Хемигал. Собзиром на чињеницу да предузећа располажу и опремом и машинама, апаратима, уређајима и материјалом, блок настава се изводи у условима који одговарају захтевима наставног плана и програма. За ученике у предузећима нема посебних просторија.

3.1.1.2. Наставна средства специфична за групу: графичарство

У школској 2000/01 години набављена су нова наставна средства за радионицу штампе: Хајдел-Бергов заклопник Б4, нож-машина Принтакс, копир рам, бушилица, офсет машина Б3.

У школској 2002/03 години за потребе радионице набављена су следећа наставна средства: офсет машина Перла 127 Б2 за штампу, перфорир машина, машина за шивење кламером и један рачунар са скенером и штампачем.

У школској 2011/2012. години отпочета је адаптација магацинског простора и уређење припремног одељења графичке струке. У школској 2012/13. години наставили су опремањем радионице и постављен је под.

3.1.1.3. Наставна средства специфична за групу: личне услуге-мушки, женски фризер

Кабинет за извођење практичне наставе у подручју рада Личне услуге опремљен је у потпуности потребном опремом, прибором и алатом и инвентаром: ормарићи, огледала, радне површине, шампоњера, три хаубе, столице, пешкири, бошче, фенови, штипаљке, капе, маказе, заштитници за ухо и лак, чешљеви, мрежице за косу, четке, машине за шишање, пајалице, стерилизатор суви, бријачи, пегла за косу. Такође су купљени и козметички апарати, креме, лак, гел, шампон итд..

3.1.1.4. Кабинет рачунарства и информатике

Кабинет информатике је одлично опремљен и прилагођен потребама за реализацију наставе рачунарства и информатике. Стање информатичке и ИТ технологије у школи је:

1. Рачунари (24 ком)
2. Штампаачи (6 ком)
3. Скенери (3 ком)

Школа има интернет ,школски сајт, фб страницу, инстаграм страницу,

Везе ка веб локацијама и друштвеним мрежама

<http://htsleskovac.edu.rs/>

У школској 2014/15. купљене су нове меморије за рачунаре.

**3.1.1.5. Наставна средства
заједничка за све образовне профиле**

За потребе извођења наставе физике и електротехнике школа поседује уређај за демонстрацију Амперове силе, стабилисани исправљач, дигитални хронометар, уређај за демонстрацију електромагнетне индукције, уредбај за демонстрацију магнетних линија сила, оптичку клупу, метална колица са опругом, комплет динамометара, комплет тегова за клизање, механички хронометар, нонијус, рекорд са клизачем, уређај за демонстрацију узајамног деловања два паралелна струјна проводника, Обер-Беков точак, уређај за демонстрацију Естедовог огледа, комплет магнета, магнетне опилке, исправљаче, сунчев систем, персонални навигатор, Галилејев жлеб, уређај за одређивање температурне зависности електромагнетног отпора проводника, макету са отпорницима, прекидач, тастер и др.

У току школске 2012/13. опремљено је и припремно одељење за наставнике физике.

У току школске 2014/15. купљене су 6 беле табле за учионице, два рачунара за потребе администрације, замењена врата у тоалетима.

3.1.1.6. Школска библиотека

Школска библиотека има фонд од 4650 књига из области ћачке лектире, стручне литературе из области хемије, технологије, историје, педагогије и социологије, као и 350 некњижне грађе. Од часописа и листова школа прима: Просветни саветник, Службени гласник Републике Србије, часопис Настава и васпитање, Школа, Ревизија...

За реализацију образовно-васпитног рада школа користи уџбенике и наставна средства које одобрава Министарство просвете. За набавку уџбеника задужени су библиотека и школе.

3.2. Кадровски ресурси

3.2.1. Кадровска структура

Овај сегмент Школског програма садржи податке о:

1. Образовној структури наставног особља
2. Образовној структури ненаставног особља

Табела 1. Образовно-васпитни кадар

радно место	број радника према стручној спреми							
	II	III	IV	V	VI	VII	VII-2	свега
наставник/професор	8	2	6	3	2	50	1	71

Табела 2. Радници на пословима руковођења, стручни сарадници, административно-финансијски радници и помоћно-техничко особље

РАДНО МЕСТО	БРОЈ РАДНИКА ПРЕМА СТРУЧНОЈ СПРЕМИ						
	I	II	III	IV	VI	VII	укупно
директор школе						1	1
организатор практичне наставе					1	1	2
стручни сарадник-педагог						1	1
стручни сарадник-библиотекар						4	4

секретар						1	1
помоћни наставник				3			3
шеф рачуноводства				1			1
Административно-финансијски радник				1			1
Радник на одржавању машина, инструмената и инсталација				1			1
Радник на одржавању рачунара				1			1
домар/мајстор одржавања			2				2
помоћни радник		8					8
<i>свега</i>		8	2	8	1	8	28

3.3. Финансијски ресурси и ресурси локалне средине

3.3.1. Финансијски ресурси

Школа има разноврсне изворе средстава. Ту спадају буџетска средства, донације родитеља, помоћ локалне заједнице, самостални извори прихода преко Ђачке задруге и средства остварена учешћем у пројектима којима школа конкурише код различитих донатора.

Захваљујући успешној сарадњи са родитељима, преко Савета родитеља, школа добија одређене донације којима располаже у циљу унапређивања живота и рада у школи. Савет родитеља предлаже начин и намену коришћења прикупљених средстава.

Школа остварује одређене самосталне приходе преко Ђачке задруге. Ђачка задруга је организована у две радионице: графичке и фризерског салона. Кроз рад задруге реализује се практична настава ученика а истовремено се остварују и одређени приходи који имају за циљ унапређење наставе и стварање што бољих материјалних услова за рад у школи.

Школа редовно учествује у разноврсним конкурсима за додељивање средстава на основу добро осмишљених пројекта. Кроз пројекте и конкурсе

остварено је више активности и опремљене просторије школе: школска медијатека и лабораторије.

Школа користи средства наменски и плански, у складу са Годишњим програмом рада школе и Школским развојним планом, уз сталне консултације са Школским одбором, и по потреби са Саветом родитеља. Са расподелом средстава упознати су сви заинтересовани.

3.3.2. Ресурси локалне заједнице

Ресурси локалне заједнице се користе за потребе наставних и ваннаставних активности. Школа остварује контакте и сарадњу са локалном самоуправом, одељењем Министарства просвете, одређеним фабрикама и предузећима, научним институцијама, културним установама, спортским и другим организацијама нашег града.

Школа има континуирану сарадњу са фабрикама «Actavis», Невена», са предузећима «ЈКП Водовод», «Завод за заштиту здравља», „ДЦП Хемигал“, „Фалке“ као и са приватним фризерским салонима, Пољопривредна саветодавна служба Лесковац У овим фабрикама, предузећима и установама реализује се део програма практичне наставе и наставе блока из технологије са практичном наставом, неорганске и органске технологије, свих хемија, машина, апарата и операција у хемијској индустрији, технологије рада са практичном наставом за фризере. Реализацијом практичне наставе и блок наставе у погонима поменутих фабрика и лабораторијама поменутих предузећа, као и фризерским салонима, ученици стичу неопходно искуство о практичној примени научених теоријских знања.

Школа остварује сарадњу са свим основним и средњим школама у граду и околини као и са Високим струковним школама и Технолошким факултетом.

Сарадња са основним школама је пре свега са циљем правовременог информисања ученика, пре свега осмака, о могућностима уписа наших образовних профила. Пратећи потребе савременог друштва, школа сваке године обогаћује свој програм презентације школе са циљем да што боље информисе ученике, осмаке, о могућностима које наша школа и образовни профили пружају.

Школа реализује активност „Дани отворених врата школе“ када ученици основних школа и наставници организовано посећују нашу школу. Том приликом, основци заједно са наставницима и ученицима наше школе обилазе учионице, лабораторије и радионице и добијају неопходне информације о нашој школи и о карактеристикама образовних профила које школа нуди.

Са средњим школама сарадња је пре свега са циљем праћења новина и размене информација.

Постоји стални контакт и сарадња са Дечјим диспанзером, здравственим и социјалним установама града. Лекари Дечјег диспанзера врше редовне

контроле здравља ученика. Постоји узајамна сарадња са Центром за социјални рад у решавању одређених социјалних и проблематичних ситуација које превазилазе компетенције школе.

Школа сарађује са Националном службом за запошљавање у Лесковцу.

Ученици наше школе су чланови секција и група при Културном центру, културно уметничких друштва у граду, стални сарадници Саветовалишта за младе при Дечјем диспанзеру, Едукационог центра, Ресурс центра и других општинских и невладиних организација које функционишу у нашој локалној средини.

Школа користи градски базен за реализацију дела наставе физичког васпитања.

Школа покреће и прикључује се еколошким, хуманитарним, културним и другим акцијама у локалној заједници.

IV. Остали облици непосредног образовно-васпитног рада

4.1. Допунска и додатна настава

Допунски рад се организује за ученике који стално или повремено заостају у савлађивању образовно-васпитних садржаја у редовној настави.

Наставнику је за допунску наставу предвиђен фонд од 1 часа недељно или 35 годишње.

Продужна настава је један вид допунске наставе који се остварује за

ученике који имају недовољан успех из једног или два предмета на крају другог полугођа и упућени су на поправни испит. Поправни испит полаже ученик у августовском, а ученик завршног разреда у јунском и августовском испитном року Продужна настава се организује у јуну месецу и садржај рада у оквиру ове наставе прати градиво у оквиру наставног предмета редовне наставе.

Додатни рад се организује за ученике који постижу изузетне резултате и показују интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета. Наставнику је за допунску наставу предвиђен фонд од 1 часа недељно или 35 годишње.

Припремни рад се у школи остварује за редовног ученика који се због болести упућује на полагање разредног испита и за ванредне ученике. Недељни фонд припремног рада за испите за наставнике је по 1 час или 38 часова годишње а за завршни и матурски испит је 88 часова годишње.

На почетку школске године, у септембру, Наставничко веће доноси план допунске, додатне и припремне наставе за сваки предмет у току школске године. Читав процес рада у овој области можемо поделити у следеће фазе:

фаза	време	носиоци	категорија ученика
идентификација ученика који заостају у раду и којима је потребан допунски рад;	септембар октобар	наставници, одељењске старешине, педагог	ученици који имају тешкоће у учењу
идентификација ученика који постижу запажене резултате у раду и за које се предлаже додатни рад	септембар октобар	наставници, одељењске старешине, педагог	ученици који постижу изузетне резултате и показују интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета
дијагноза или испитивање појединих тешкоћа и тражење узрока њихове појаве код ученика одређених за допунску наставу	у току првог тромесечја	наставници, одељењске старешине, педагог	ученици који имају тешкоће у учењу
израда плана групног и индивидуалног програма рада са ученицима	октобар	наставници, одељењске старешине	ученици који имају тешкоће у учењу, ученици који постижу изузетне резултате и показују интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета
реализација програма	током године	наставници, одељењске старешине	ученици који имају тешкоће у учењу, ученици који постижу изузетне резултате и показују интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета
евалуација, тј. испитивање и верификација ефикасности поступака	сваког тромесечја	наставници, одељењске старешине, одељењско веће, педагог	ученици који имају тешкоће у учењу, ученици који постижу изузетне резултате и показују интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета

4.1.1. Идентификација потенцијалних полазника

Идентификација потенцијалних полазника допунске наставе врши се приликом пријема ученика, праћења понашања и рада ученика у оквиру редовне наставе и резултата које показују у учењу.

Свестраном методологијом и стручним знањем наставника и појединаца који врше увид у знање, способности, мотивацију, емоционалну и социјалну зрелост, физичку и психичку развијеност сваког ученика долазимо до чињеница и закључака о могућностима ученика да нормално уче и постижу задовољавајуће резултате. Сазнање о последицама болести, повреда, интензивног страха и неповољних услова за развој, односно уочавање ниског нивоа интелектуалних могућности, оштећења вида, слуха, говорних органа и других делова тела, поремећено емоционално доживљавање и испољавање, социјално понашање и слично – омогућује педагошко-психолошкој служби, одељењском старешини, наставнику и другима да у редовној настави индивидуализовано приступају тим ученицима, врше корективне задатке и тако омогућују што успешнији рад ученика.

4.1.2. Дијагноза

Дијагноза је логичан наставак идентификације, иако и идентификација има елементе дијагнозе, јер се на овом ступњу стављају у фокус они ученици који су у немогућности да нормално учествују у настави и да постижу задовољавајуће резултате. Испитује се зашто ученик заостаје, да ли уопште има предуслове да одмах научи то градиво, или му мањка неко предзнање, можда чак из неког претходног разреда па најпре треба то надокнадити, или је узрок у неким другим тешкоћама које можда произлазе из општег нивоа учениковог психичког развоја, из његове васпитне запуштености, из тешкоћа у вези са чулом вида и слуха итд.

Изналажење узрока ученичког заостајања у учењу обухвата проблеме и тешкоће личности, односе родитеља и других укућана према ученичким обавезама, као и подручје градива у коме се ученик тешко сналази. Циљ овог трагања је да се пронађу основни разлози неуспеха и путеви превазилажења тешкоћа. Трагање за разлозима заостајања у учењу и најбољим начинима убрзаног отклањања сметње у развоју врши се применом упитника, интервјуа, писмених састава, батерије задатака, тестова и других техника и инструмената. У једноставнијим случајевима биће довољно да предметни наставник изврши увид и предложи одељењском већу и одељењском руководиоцу укључивање ученика у допунску наставу. Међутим, када је реч о сложенијим случајевима и разлозима, тада, ако за то постоје објективне могућности, треба тражити помоћ школске педагошко-психолошке службе и других који могу придонети потпунијем расветљавању разлога заостајања у учењу. На основу темељитог увида у узроке заостајања могу се предузети васпитно-образовне мере које ће бити у функцији превазилажења тешкоћа у учењу и понашању у настави.

Што се додатне наставе тиче, наставници већ након иницијалних тестова и првих провера знања идентификују ученике који брзо и лако усвајају

предвиђено градиво, постижу одличне резултате и показују интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета. Таквим ученицима предметни наставници нуде могућност додатног индивидуалног или групног рада.

4.1.3. Израда програма допунске и додатне наставе

Израда програма допунске наставе наставе почиње након усвајања списка полазника јер је ток планирања наставе ове врсте чврсто повезан са сваким учеником и његовим развојним потребама и могућностима тако да би ранији приступ изради програма наставе водио у неприлагођеност и недовољну ефикасност наставе.

Програми допунске наставе имају следеће елементе:

- 1) чињенице, генерализације, операције које треба да ученик научи у допунској настави,
- 2) средства, облике, методе и поступке у извођењу наставе,
- 3) календар извођења наставе.
- 4) технике и инструменте вредновања токова и резултата у раду,
- 5) начина вођења евиденције о учениковом напретку

С обзиром на сврху допунске наставе и улогу ученика у њој, програмирање се ослања на ученичке жеље, захтеве и потребе јер се тиме гради јача мотивација ученика, ствара повољна основа за заједничко ангажовање и наставника и ученика. До њих наставник долази у фази дијагнозе али и у фази обликовања индивидуализованих и заједничких програма допунског рада. Предлоге ученика наставник уважава и обогаћује их својим сазнањима и и предлозима. Тиме се концепцијски и оперативно програмирање допунске наставе јавља као заједничка обавеза ученика и наставника.

Школа за један број ученика, који желе да сазнају више и прошире своја знања у појединим областима, организује додатну наставу и слободне активности, примењујући активније организационе форме: тимску наставу, истраживачке радове, трибине. У оквиру овог облика рада, наставник се још снажније ослања на предлоге ученика, његове жеље, захтеве и потребе приликом планирања програма додатне наставе.

4.1.4. Реализација допунске наставе

У реализацији допунске наставе доминантни облици рада су индивидуализовани рад као и рад у групама ученика сродних тешкоћа и нивоа развијености. Најмање је прикладан и заступљен фронтални рад.

Индивидуализовани поступак у настави реализује се наставним листу или програмираним и полупрограмираним материјалима, примереним задацима и инструктивном помоћу наставника у темељном овладавању оним садржајима, операцијама и техникама које су биле сметња у напредовању.

Методе допунске наставе су условљене задацима ове наставе, облицима који се примењују и материјалима који се користе. Најчешће си користи

разговор у комуникацији наставник – ученик, затим рад на тексту писмени радови и задаци, а ређе усмено излагање наставника, илустрације и демонстрације. У допунској настави је од посебног значаја да се правилно изврши избор метода наставног рада и искористе могућности које пружа свака метода наставног рада и комбинација метода. А то зависи и од наставника и од ученика, с тим што је наставникова улога већа и пресуднија за избор и примену метода.

Методе додатне наставе су пре свега експерименталне, научне и лабораторијске методе за наставне предмете из области хемије. У области графичарсва примењују се пре свега метода практичних радова. Код општеобразовних предмета најчешће се у додатној настави користе методе рада на тексту и метода рада на мултимедијалним садржајима, дискусија, методе засноване на самосталном раду појединаца или група. Улога наставника је у усмеравању, подстицању, пружању помоћи, давању савета кроз педагошко вођење ученика.

Наставна средства у допунској и додатној настави се не разликују од наставних средстава која се примењују у редовној настави. Разлике су у томе што се у допунском раду средства најчешће индивидуално користе и тако успешније стављају у функцију учења. Свакако, она су селективнија и чврсто повезана са узроцима заостајања ученика и њиховим могућностима да допринесу превазилажењу празнина у знањима ученика. Наставникова је улога и дужност да обезбеди квалитетну селекцију наставних средстава и правовремену примену, јер то ученици самостално нису у стању да учине.

Наставних средстава која се користе у редовној настави али и у оквиру допунске наставе су сврстана у следеће групе:

- 1) вербална наставна средства,
- 2) текстуална наставна средства,
- 3) визуелна наставна средства,
- 4) аудитивна наставна средства,
- 5) аудио-визуелна наставна средства,
- 6) електронско-аутоматска наставна средства,
- 7) мануелна наставна средства,
- 8) експериментална наставна средства,
- 9) помоћна техничка наставна средства.

4.1.5. Припремна настава

Припремни рад се у школи остварује за редовног ученика који се због болести упућује на полагање разредног испита и за ванредне ученике.

Ученици полажу разредни испит из предмета из кога није организована настава најмање за једну трећину укупног годишњег броја часова наставе или или за ученика који се због болести упућује на полагање разредног испита. Разредни испит полаже ученик у јунском и августовском испитном року. За ученике који су упућени на полагање разредног испита због болести школа организује припремни рад у трајању од најмање 10% годишњег броја

часова наставе из предмета из кога се полаже тај испит.Обим и распоред припремног рада утврђује Наставничко веће Школе.

Школа организује за ванредне ученике припремну наставу у зависности од образовног профила и броја ученика.Припремна настава за ванредне ученике организује се у виду консултација са предметним наставником.

4.2. Испити у школи

Испите у школи ученици полажу редовни и ванредни ученици по предметима и разредима то:

- ❖ разредни
- ❖ поправни
- ❖ завршни испит за завршне разреде у трогодишњем трајању
- ❖ матурски испит за завршне разреде у четворогодишњем трајању

Организација испита, спровођење, начин полагања и испитни рокови регулишу се Правилником школе о испитима редовних и ванредних ученика и Правилником школе о полагању завршног и матурског испита.

- ❖ За редовне ученике,поправни испитни рокови за завршне испите су у јунском и августовском року, а за остале разреде само у августовском.
- ❖ За ванредне ученике испитни рокови су : новембарски, јануарски, априлски, јунски и августовски испитни рок.
- ❖ За завршни или матурски испит, за ванредне ученике,постоји јануарски, јунски и августовски испитни рок, а за редовне ученике само јунски и августовски.
- ❖ За ванредне ученике рок за пријављивање испита је 5.у месецу, а полагање испита од 15. у месецу.

4.3. Друштвено-користан рад

Друштвено-користан рад има изражен васпитни карактер јер се код ученика развија потреба да добровољним личним ангажовањем доприносе побољшању услова рада и живота у школи.Акције у оквиру друштвено-корисног рада доприносе заштити и очувању животне средине, рад на изради учила и опремања кабинета, уређењу дворишта и школских просторија, набавке и продаје уџбеника, акције солидарности и слично.

Сваки одељење ће у просеку остварити по 2 радна дана.То је укупно 46 радних дана, односно 322 сата. Наставницима који ће учествовати у реализацији рада признаће се само ефективно остварено време.

На седницама стручних органа школе анализираће се реализација свих облика образовно-васпитног рада.У наредној табели приказан је фонд часова осталих обавезних облика образовно-васпитног рада по разредима.

Садржај рада

- Набавка и продаја уџбеника
- Хуманитарне и друге активности: добровољно давање крви; отклањање последица од елементарних непогода; сакупљање књига за школску библиотеку; акције сакупљања добровољног новчаног и другог прилога за оболеле или пострадале;
- Одржавање школског простора: уређење учионице; уређење заједничких просторија (хол, степениште, сале, библиотека, терени за физичко васпитање и спорт); неговање зеленила у згради и ван ње (расађивање, неговање цвећа, дрвећа, украсних биљака); уређивање и одржавање простора за одмор у згради и ван ње.
- Уређење лабораторија
- Учешће у еколошким акцијама
- Рад у припремању и издавању школског листа;
- рад у школској библиотеци;
- Активности по избору школе: све активности које нису обухваћене претходним целинама а покажу се као друштвено и педагошки оправдане

Поред друштвено-корисног рада који школа организује за све ученике, Школским програмом се предвиђа друштвено-корисни рад и хуманитарни рад који обухвата активности чијим се остваривањем развија друштвено одговорно понашање ученика и представља облик ресторативне дисциплине. Друштвено-користан, односно хуманитарни рад школа одређује ученику у складу са тежином учињене лакше и теже повреде обавеза ученика или повреде забране утврђене законом којим се уређују основе система образовања и васпитања водећи рачуна о психофизичкој и здравственој способности, узрасту и достојанству ученика

Циљ одређивања друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у школама јесте и превенција непожељног и друштвено неприхватљивог понашања ученика кроз развој пожељних и позитивних облика понашања.

Програм активности:

4.4. Изборна настава

Изборни предмети су Грађанско васпитање, верска настава и ревијалне фризуре. Ученик бира изборни предмет приликом уписа у први и сваки наредни разред школе. Предмет који је ученик изабрао обавезан је у тој школској години. Недељни фонд је 1 час или 35 часова годишње.

4.5. Факултативни наставни предмети

Ученици наше школе могу одабрати да факултативно похађају наставу у оквиру предмета: **латински језик и практична настава графичарства**. Школа ће организовати наставу факултетивног предмета ако се за њега изјасни 15 или више ученика. Ученик који се определи за факултативни наставни предмет има обавезу да похађа наставу тог предмета. Оцене факултативног предмета су бројчане и уносе се у сведочанство, али не утичу на средњу оцену ученика.

Недељни фонд је 2 часа, годишњи фонд је 70 часова.

Програм културних активности школе

активности	време
Општински јесењи крос	октобар
Учешће на општинским, окружним и републичким такмичењима	током године
Обележавање «Дечје недеље» на нивоу града	октобар
Обележавање значајних датума у области екологије и заштите животне средине	током године
Трибина-Толеранција насупрот насиљу	октобар
Дан сећања на српске жртве у Другом светском рату (пројекције филмова)	21.октобра
Дан примирја у Првом светском рату -11. новембар (пројекције филмова)	8.новембар
Посете биоскопу	према репертоару
Посете ликовним изложбама у граду	током године
Посета градском музеју	током године
Организовање вечери поезије у нашој школи	април
Организовање драмских представа у школи и Културном центру	током године
Обележавање 1.децембра-Светског дана борбе против сиде	1.децембар
Обележавање Нове године,прикупљање пакетића за угрожену децу	децембар
Обележавање школске славе-Светог Саве	27.јануар
Сретење - Дан државности Србије, пројекције филмова у школи	14.фебруара
Обележавање 8.марта-Дана жена	8.март
Обележавање Дана школе	16.април

Организовање школског квиза	16.априла
Промоција школског листа	16.априла
Организовање ликовне радионице и изложба ученичких радова	16.априла
Дан сећања на жртве холокауста, геноцида и других жртава фашизма у Другом светском рату	22.априла
Обележавање Празника рада- подела штампаног материјала	прва недеља маја
Еколошке акције у школи и на нивоу града	током целе године
Обележавање 9.маја Дана победе и Дана Европе	мај

V. Стваралачке и слободне активности

Ученицима је у оквиру стваралачких и слободних активности понуђена могућност избора разноврсних група или

секција за слободно стицање знања у оквиру културно-уметничких, техничких, научно-истраживачких, спортско-рекреативних, хуманитарних активности и осталих секција или удружења ученика.

Предметни професори ће формирати своју групу ученика за овај вид рада из свог подручја, а професори физичког васпитања имаће и више група у оквиру спортских секција. Укључивање ученика у поједине активности врши се према њиховом интересовању и добровољном опредељењу.

Податке о броју заинтересованих ученика добићемо путем анкете у месецу септембру. Секције и друштва ће радити у просеку 1 час недељно, а у периоду реализације и много више. Недељни фонд наставника за рад у ваннаставним и слободним активностима по групи (за сваку секцију) је 1 час недељно или 38 часова годишње.

5.1. Секције у школи

У школи постоје следеће секције:

- ✓ *Рецитаторска секција*
- ✓ *Драмска секција*
- ✓ *Новинарска секција*
- ✓ *Литерарна секција*
- ✓ *Секција за информатику*
- ✓ *Научно-истраживачке секције*
- ✓ *Еколошка секција*
- ✓ *Спортско-рекреативне секције*
- ✓ *Дебатни клуб школе*
- ✓ *Ликовна секција*
- ✓ *Секција за општу културу и информисаност*

5.1.1. Рецитаторска секција

Рад рецитаторске секције уско је повезан са радом литерарне секције и има за циљ подстицање развоја културолошких потреба, неговање лепе говорне речи, као и осмишљено провођење слободног времена. Ове две секције су организатори културног живота установе. Чланови ове секције приређују бројне књижевне вечери.

Чланови секције се могу похвалити бројним успесима, како у школи, тако на нивоу града и региона. Руководиоци секције су наставници стручног већа за српски језик и књижевност.

Циљеви рецитаторске секције:

- Развијање осећања за основне етичке и естетичке норме које садржи поезија.
- Упућивање у сложене садржаје поезије који настоје да одгонетну смисао живота и обухвате свеукупно људско искуство.
- Култивисање говорног израза и развијање што хуманије комуникације међу људима.
- Трагање за суштинским вредностима песме и што сугестивније исказивање мисли и осећања песника.
- Популарисање поезије и ширење круга рецитатора и љубитеља поезије.

Програм рада секције

- ✓ Формирање секције и усвајање плана рада.
- ✓ Вежбање правилног изговара гласова и речи.
- ✓ Акценатске вежбе, вежбе интензитета гласа.
- ✓ Поузданост у казивању садржаја песме.
- ✓ Заједничка анализа једне одабране песме: читање, утисци, слике, осећања, мисли.
- ✓ Рецитоване песме: концентрација, смиреност, коришћење пауза, избегавање монотоније, неговање нијанси у изразу.
- ✓ Јасност, прецизност и правилна акцентуација речи.
- ✓ Правилна динамика говора.
- ✓ Поетско – музичко дружење
- ✓ Рецитоване песама по властитом избору.
- ✓ Вежбе тона и правилне интонације.
- ✓ Избор и анализа песама за наступ на Светосавској свечаности.
- ✓ Увежбавање песама за наступ.
- ✓ Оригинално у интерпретацији.
- ✓ Припрема текстова за Савиндан.
- ✓ Заједничка посета позоришту и анализа представе (артикулација, интонација, дикција, мимика...).
- ✓ Уважавање поетских особености песама.
- ✓ Учествовање у обележавању школске славе – Савиндан.
- ✓ Анализа наступа на Светосавској свечаности.
- ✓ Припрема за такмичење у рецитовању.
- ✓ Вежбе дикције, изражајности.
- ✓ Природност у изражавању, сугестивност и искреност као битни елементи доброг рецитовања.
- ✓ Вежбе мимике и гестикулације.
- ✓ Способност језичке сугестивности.
- ✓ Учествовање на смотри рецитатора.
- ✓ Анализа наступа на такмичењу.
- ✓ Избор и анализа песама за наступ поводом школских свечаности.

- ✓ Увежбавање песама за наступ.
- ✓ Коришћење вербалних и невербалних знакова комуникације.
- ✓ Обележавање Дана школе.
- ✓ Читање и анализа прозних текстова.
- ✓ Ревизијално представљање рецитатора у оквиру поетског дружења.
- ✓ Анализа рада секције.
- ✓ Похвале најбољима у раду.
- ✓ Припрема за наредну школску годину.

5.1.2. Драмска секција

Циљ рада драмске секције јесте подстицање развоја креативности, оригиналности, самореализације, талента; развијање културолошких потреба, као и осмишљено провођење слободног времена и едукација.

Руководиоци секције су наставници стручног већа за српски језик и књижевност.

Представе се премијерно приказују у оквиру обележавања Дана школе, снимају се, изводе се на фестивалу драмског стваралаштва, а најуспешнија представља школу на регионалним сусретима.

Рад секције је организован тако да сваки драмски приказ има пробу једном недељно, а по потреби, непосредно пред премијеру и такмичења, и чешће.

Програм рада

- ✓ Обавештавање и упознавање ученика (посебно првог разреда) са постојањем драмске секције у школи, давање информација о пријављивању кандидата за избор нових чланова. Заинтересовани ученици могу у секцији да развијају своју креативност, таленат за глуму, али и за режију, сценографију...
- ✓ Пријављивање ученика за рад у секцији
- ✓ Избор кандидата-оснивачки састанак (прошлогодишњи чланови секције за нове кандидате извешће делић представе Кокошка); формирање секције: циљеви и задаци секције, предлог садржаја рада
- ✓ Доношење плана рада за текућу школску годину и одређивање носилаца појединих активности. Основни појмови из позоришне уметности (драма, глумац, сцена, декор, расвета, сценографија, костими, шминка, режија). Из историје позоришта и драме
- ✓ Радионица: читање текстова по улогама/ замена улога
- ✓ Радионица: читање текстова по улогама/ замена улога
- ✓ Проба (импровизација-предлог ситуација су сами дали на претходном часу)
- ✓ Проучавање новог текста и подела улога-(новогодишња представа)
- ✓ Читачка проба (рад за столом): корекције у акценту, артикулацији, мимици
- ✓ Читачка проба-вежбе пасивних говорних радњи
- ✓ Распоредна проба-груписање лица и ствари на сцени, вежбе покрета и гестова, сценске радње
- ✓ Распоредна проба-груписање лица и ствари на сцени, вежбе покрета и гестова, сценске радње
- ✓ Распоредна проба-груписање лица и ствари на сцени, вежбе покрета и гестова, сценске радње
- ✓ Извођење новогодишње представе за децу (у холу школе)

- ✓ Анализа рада секције у првом полугодишту
- ✓ Стваралачки покушаји: жанровско преобликовање текстова (самостални или групни рад): драматизовати задати текст (песму, приповетку) – стваралачки задаци и упуства за рад
- ✓ Стваралачки покушаји: жанровско преобликовање текстова – читање радова
- ✓ Стваралачки покушаји: жанровско преобликовање текстова – читање радова
- ✓ Избор новог текста и подела улога
- ✓ Читачка проба (рад за столом): корекције у акценту, артикулацији, мимици
- ✓ Распоредна проба: вежбе ритма и темпа, сценске радње
- ✓ Распоредна проба: вежбе покрета и гестова; груписање лица и ствари на сцени
- ✓ Распоредна проба: вежбе покрета и гестова; звучни и други ефекти, груписање лица и ствари на сцени
- ✓ Распоредна проба: вежбе покрета и гестова; звучни и други ефекти, груписање лица и ствари на сцени
- ✓ Израда и постављање декора, костими, звучни и други ефекти
- ✓ Генерална проба и извођење у школи
- ✓ Проба пред наступ (тзв. хладна проба)
- ✓ Приказ представе за мештане
- ✓ Гледање позоришне представе/ позоришног дела/ слушање радио драме
- ✓ Сценски приказ / гостовање секције
- ✓ Квиз такмичење: колико познајемо дело писца по избору (може се организовати са члановима др. секција)
- ✓ Стваралачки писмени рад: писање сценских дела-игроказа, дијалога, драматизација
- ✓ Стваралачки писмени рад: писање сценских дела-игроказа, дијалога, драматизација
- ✓ Разматрање извештаја о раду секције. Предлог чланова секције за похвале и награде

5.1.3. Новинарска секција

Секција постоји већ 11 година, а резултат њеног рада је лист наше школе "Спектар", који излази већ 11 година на Дан школе. У школски лист желимо да улијемо енергију која покреће личност, стваралаштво, креативност, знање, мишљење, лепоту, позитивност у свим облицима...

Настојимо да у "Спектру" дочарамо додире и преплет стварности и уметности, речима и сликом, да будемо едукативни, али пре свега циљ нам је да, пошто смо лист васпитне установе, пробудимо и покренемо праве вредности, да својим читаоцима кроз васпитне поруке понудимо помоћ у сопственим изборима, у разрешавању људских дилема и непознаница... Тако, у нашем листу можете читати о нашим школским успесима, успешним ученицима, догађајима у протеклих годину дана, можете читати о успешним и занимљивим људима, занимљивостима из различитих научних области, културним дешавањима у школи и граду...

Руководиоци секције су наставници стручног већа за српски језик и књижевност.

Програм рада

- ✓ Конституисање секције, избор уредника и редакцијског колегијума, договор о раду и усвајање плана и програма
- ✓ Припреме и излагање порука ученицима првог разреда (уз најважније информације за лакше сналажење у школи)
- ✓ Припрема изабраних текстова и фотографија у циљу обележавања годишњице рођења познатих књижевника
- ✓ Сајам књига
- ✓ Актуелности из окружења и света
- ✓ Дан борбе против СИДЕ-плакати, текстови обавештења, упутства у циљу информисаности ученика
- ✓ Шаљиви текстови о Новој години. Анегдоте и најлепше жеље ђака
- ✓ Обележавање школске славе Свети Сава
- ✓ Анкете, интервјуи
- ✓ Путопис
- ✓ Интервју са професорима
- ✓ Поруке са интернета
- ✓ Интервјуи са ученицима
- ✓ Припрема часописа Спектар
- ✓ Промоција школског листа Спектар
- ✓ Литерарно стваралаштво наших ђака
- ✓ Успеси наших ђака на такмичењима и ваннаставним активностима
- ✓ Интервју са познатом личношћу
- ✓ Сумирање рада секције и припрема за наредну школску годину

5.1.4. Литерарна секција

Ова секција, чији је рад уско повезан са радом новинарске и рецитаторске секције, има за циљ неговање лепе писане речи, подстицање развоја литерарног талента, креативности и стваралаштва. Литерарна секција заједно са Ученичким парламентом организује литерарни конкурс на различите теме намењен ученицима наше школе.

Руководиоци секције су наставници стручног већа за српски језик и књижевност

Програм рада

- ✓ Обавештавање и упознавање ученика (посебно првог разреда) са постојањем литерарне секције у школи, давање информација о пријављивању кандидата за избор нових чланова. Заинтересовани ученици могу у секцији да развијају своју креативност, машту, таленат, да негују смисао за лепо.
- ✓ Пријављивање ученика за рад у секцији.
- ✓ Посета библиотеци: упознавање са радом школске библиотеке, распоред књишког и др. фондова.
- ✓ Организовање секције: доношење плана и програма рада, договор о начину рада, подела задужења.

- ✓ Стваралачки књижевни покушај: читање самосталних радова римованог и слободног стиха, прозних радова; дискусија и упутства за корекцију и даље стварање
- ✓ Вежбе у посматрању, уочавању и одабирању мотива за литерарно стваралаштво, пророда као инспирација
- ✓ Радионица: читање одабраних текстова из омладинских листова и часописа (уз коментаре)
- ✓ Радионица: читање одабраних текстова из омладинских листова и часописа (уз коментаре)
- ✓ Анализа примера различите обраде једног мотива (нпр. мотив јесени код Дучића, В. Илића, Цесарића, или мотив вечери код Јакшића, В. Илића и Б. Радичевића)
- ✓ Истраживање: говор и његова стилска функција (разлике у говору људи према узрасту – говор деце у игри, омладине у школи и на улици, одраслих на улици и код куће)
- ✓ Стваралачки покушаји: превођење одабраних дела српских писаца на неки страни језик
- ✓ Стваралачки покушаји: превођење одабраних дела страних писаца са оригинала на српски језик
- ✓ Истраживање језичког блага: карактеристике локалног говора – прикупљање грађе (бележити антропониме, хидрониме, орониме, топониме, облике речи, одлике реченице)
- ✓ Истраживање језичког блага: карактеристике локалног говора – сређивање грађе – израда разликовног речника
- ✓ Анализа рада секције у првом полутођу
- ✓ Стваралачки књижевни покушај: песма и кратка прича (нпр. о св. Сави или некој другој значајној личности наше историје, културе, науке)
- ✓ Учешће на литерарним конкурсима
- ✓ Стваралачки покушаји: жанровско преобликовање текстова (самостални или групни рад): направити песму на основу задате приповетке и обратно – стваралачки задаци и упутства за рад
- ✓ Стваралачки покушаји: жанровско преобликовање текстова – читање радова (дискусија, указивање на путеве даљег усавршавања у изразу)
- ✓ Прикупљање песама страних и домаћих аутора које носе исти назив (нпр. Вече, Јесен). Дискусија о стилу, обради теме, сличности и разлике у доживљајима аутора
- ✓ Прикупљање песама страних и домаћих аутора које носе исти назив (нпр. име неке птице, Ш. Бодлер, Албатрос, Ђ. Јакшић, Орао). Дискусија о стилу, обради теме, сличности и разлике у доживљајима аутора
- ✓ Читање и избор радова за школски лист
- ✓ Књижевно посело: разговор о актуелној књижевној теми (у сарадњи са др. секцијама у школи организују се овакви разговори: најчитанији страни и домаћи роман, писац)
- ✓ Књижевно посело: разговор о актуелној књижевној теми (у сарадњи са др. секцијама у школи организују се овакви разговори: стваралаштво писца чији се јубилеј слави)
- ✓ Стваралачки покушаји (мотив љубави, среће, радости живљења)
- ✓ Стваралачки покушаји (мотив љубави, среће, радости живљења) – читање и анализа радова, дискусије

- ✓ Књижевно вече у школи- обележавање Светског дана књиге (23. април) у сарадњи са др. секцијама
- ✓ Књижевни разговор: живот и стваралаштво одбраног писца или песника
- ✓ Стваралачки покушаји: приказ књиге (најбоље одабрати једно дело аутора обрађиваног на претходном часу)
- ✓ Квиз такмичење: колико познајемо дело писца по избору (може се организовати са члановима др. секција)
- ✓ Квиз такмичење: колико познајемо дело писца по избору (може се организовати са члановима др. секција)
- ✓ Књижевни разговор: из књижевне историје (занимљиви разговори о аутору одређене епохе, духовна у културна клима тог времена, др. познати уметници тог времена, сликари, музичари и др.)
- ✓ Стваралачки покушај са тематиком о расстанку: сачинити вест, приповетку, песму, афоризам на дату тему (индивидуални рад)
- ✓ Стваралачки покушај са тематиком о расстанку (рад у групама)
- ✓ Разматрање извештаја о раду секције. Предлог чланова секције за похвале и награде

5.1.5. Секција за ажурирање сајта школе

Општи циљ рада ове секције је стицање и проширивање знања и вештина ученика у креирању и одржавању школског сајта као и начина за и постизање бржег приступа информацијама о школи и дешавањима у њој. Такође, циљ је подстицање креативних потенцијала ученика у креирању web страница као и што боља информисаност о школи и дешавањима у њој.

Програм рада секције

- ✓ унос нових података на страницу ШКОЛСКИ КАЛЕНДАР, ЗАПОСЛЕНИ, ПРИЈЕМ РОДИТЕЉА и АКТУЕЛНО.
- ✓ Преглед садржаја других страна и ажурирање.
- ✓ Прикупљање података и њихов унос на странице АКТИВНОСТИ, АКТУЕЛНО.
- ✓ Израда странице ПРОЈЕКТИ
- ✓ Освежавање странице РАЗБРИБРИГА, НАШЕ НАДЕ, ЛИНКОВИ и АКТУЕЛНО.
- ✓ Постављање школског часописа на сајт
- ✓ Израда нових фотографија и употпуњавање странице ГАЛЕРИЈА са њима.
- ✓ Ажурирање странице АКТУЕЛН
- ✓ Прикупљање идеја и материјала за потпуно нове странице.
- ✓ Ажурирање странице НАГРАДЕ са актуелним подацима о такмичењима
- ✓ Додавање нових линкова на страницу КУДА ПОСЛЕ МАТУРЕ
- ✓ Уношење резултата са такмичења.
- ✓ Допуна садржаја презентације, потпуно новим страницама, вршиће се периодично када се за то укаже потреба

5.1.6. Научно-истраживачке секције

Секције за хемију, математику, физику и електротехнику, биологију и екологију, технологију др. науке спадају у научно-истраживачке које пре свега имају за циљ да код ученика развију склоности ученика према науци и истраживачки дух.

Секција за екологију, ученици еколошког смера и представници Ученичког парламента, успешно сарађују са разним организацијама и институцијама у граду у реализацији бројних еколошких акција.

Теме које се обрађују у оквиру секције за хемију су: теме из историје хемије, мерење у хемији, огледи и експерименти у лабораторији, квалитативна и квантитативна испитивања у лабораторији, вежбање рачунских задатака као припрема за такмичење, вежбање задатака за пријемне испите на факултетима...

Активности које се реализују у оквиру хемијско-технолошке секције и графичарске секције су: упознавање производних процеса хемијске индустрије у Лесковцу и другим местима, припреме модела уређаја за добијање одређених супстанци, обрада стручне литературе, извођење појединих технолошких операција у хемијској индустрији и графичарству, вежбање рачунских задатака као припрема за такмичење, вежбање задатака за пријемне испите на факултетима...

Теме које се обрађују у оквиру секције за математику су: обрада тема из историје математике, логичко-комбинаторски задаци, рационални поступци рачунања, занимљиве инструкције, математичке занимљивости, бројни системи, примена табела и дијаграма.

Теме из биологије и екологије које се обрађују у току рада ове секције су: теме из историје биологије и екологије, лековита биља, екстракције биља у фабрици «Здравље», употреба и рад са микроскопом, истраживања и мерења загађености животне средине, разне акције очувања животне средине.

5.1.7. Еколошка секција

Еколошка секција окупља све ученике који су заинтересовани да стекну шира знања из области екологије, заштите животне средине, одрживог развоја, знања о рециклажи и многим другим темама из ове области. Секцију чине ученици који желе да дају свој допринос у развоју свести својих вршњака о потреби заштите животне средине и спречавања њеног загађења.

У школској 2011/2012. години ученици ове секције ће кроз различите активности (еколошке акције, трибине, радионице за ученике) обележити значајне еколошке датуме 22.март-Светски дан вода, 22.април-Светски дан планете Земље, 5.јун- Светски дан заштите животне средине, радити на изради Еколошког паноа у школи, учествовати у сређивању школског дворишта, организовати изложбе и едукативне радионице.

5.1.8. Спортско-рекреативне секције

Спортско-рекреативна секција подразумева групе за пливање, фудбал, бициклизам, рукомет, стони тенис, атлетику, стрељаштво, кошарку, шах, планинарење и логоровање и одбојку.

Активности су: све спортске игре, тренинзи и припреме за такмичења, такмичења ради забаве и надметања, излети ради забаве и разоноде.

Физичко васпитање представља кључну компоненту квалитетног образовања и саставни део доживотног учења. Запостављање физичког васпитања умањује квалитет образовања, са негативним последицама по јавно здравље и здравствени буџет у будућности. Физичко васпитање је обавезно за све ученике. Школска деца и омладина похађају школу 3 или 4 године. Велики део дана проводе у школи. Школе располажу одговарајућим простором и опремом за бављење физичком активношћу и спортом. Позиције физичког васпитања у школи тј. школском курикулуму су код нас у највећој мери законски дефинисане и унифициране. Упоредивање са постојећим решењима у Европској унији показује да школски систем у Србији не заостаје за актуелном праксом у Европи. Као и у ЕУ, физичко васпитање је у Србији, према заступљености у наставном плану на трећем месту, одмах иза матерњег језика и математике.

Визија-Мисија-Циљеви

Европска комисија у сектору спорта, идентификује спорт као функцију пет области:

- едукације
- здравства
- социјалног сектора
- културе
- рекреације

Циљеви:

- Решавање питања развоја психофизички здраве омладине
- Безбедно спровођење спортских активности према њиховим потребама
- Обезбеђење услова инфраструктуре за развој спорта кроз све процесе спортске функције

Физичко васпитање и школски спорт у Србији

У односу на дата нормативна решења и постижење позиционирање физичког васпитања у Србији (обавезни наставни предмет и обавезни изборни предмет) могло би се оценити као стабилан и не много различит од развијених земаља Европе. Са три часа недељно и „копчом“ ка спорту, уз допуштену флексибилност садржаја (изборни предмет по садржају прати интересовања ученика), може се очекивати позитиван допринос развоју омладинског спорта. Наравно, анализа ситуација на терену не даје много простора за афирмативну оцену. Због слабих и неуједначених материјалних и

просторних услова, као и неадекватно вреднованог рада педагога физичке културе, ефекти школског физичког васпитања тешко да могу бити позитивно оцењени.

Постојећа нормативна решења (наставни планови и програми), у вези са школским спортом, предвиђају реализацију слободних активности тј. оснивање спортских секција или школских екипа, у складу са интересовањима и полом ученика. Наставник физичког васпитања сачињава програм рада, уважавајући материјалне и просторне услове за рад, узрасне карактеристике и способности ученика, као и програм школских спортских такмичења у Србији.

Све школе су обавезне да организују унутрашњошколска спортска такмичења из гимнастике, атлетике и спортских игара (најмање једне). Ученици могу да учествују и на такмичењима која су у систему школских спортских такмичења Србије. Такмичења се дефинишу као интегрални део процеса физичког васпитања, где ученик има прилику да провери резултате свога рада. Понуђени законски оквири су толико уопштени да бројна питања остављају отвореним: финансирање такмичења, масовност, несистематски рад секција, стимулација и вредновање наставника, учешће регистрованих спортиста, преливање негативности из професионалног спорта и тд. Стиче се утисак да постојећа концепција школског спорта не напушта традиционалне позиције и да је као таква усмерена ка мањем броју ученика. Употребно је размишљати о флексибилнијем оквиру за бављење спортом у школи, а све са циљем подизања нивоа активности деце и омладине.

Школски спорт промовише пре свега активно учествовање ученика, јер је то и основни разлог због којег се ученици опредељују за спортску секцију у школи (желе да вежбају, играју, буду активни). Зато у школи мора бити мање селекције. Школски спорт је неопходно прилагодити развојним потребама деце, њиховим интересима спортских активности ваља проширити и осавременити. Најбољим ученицима уколико то желе и ако им то одобравају родитељи потребно је омогућити да се квалитетним спортом баве у клубовима. То, међутим, захтева далеко бољу сарадњу школе и клубова од оне која тренутно постоји.

Физичко васпитање не успева увек да мотивише децу и младе на бављење физичком активношћу спортом у слободно време, не успева у главној намери да промовише здрав, активан начин живота и бављење спортом, управо зато што су постојећи програмски садржаји много пута анахрони, без личног значења за ученике, недовољно атрактивни и блиски ваншколском искуству ученика.

Време у коме живимо мери се новим вредностима, новим технологијама и културама. Формално и организовано бављење традиционалним спортовима потискују неформални видови бављења спортом, типични за урбани миље и „друштво узбуђења“. Ролери, скејт, банди скокови, слободно пењање, рафтинг, сноу бордови и сл. постају нови простори за „освајање слободе“. За многе дечаке и девојчице постојећи курикулумне обезбеђује искуства која би била значајна на личном и социјалном плану. Оваква, безрадосна искуства стечена кроз невољно учешће у такмичарском спортском оријентисаном физичком васпитању, само представљају хлађење и служе да повећају стопу одустајања међу учесницима у школским и ваншколским спортским активностима.

Главне програмске активности:

- Спорт
- Рекреација
- Спортско забавне манифестације
- Екологија
- Едукација

Учесници и корисници програма

Програм активности намењен је ученицима пиротске Гимназије и њиховим другарима из других пиротских средњих и основних школа, професорима и родитељима. Активности спортског центра реализоваће се у природи, на отвореним и затвореним спортским теренима. На почетку сваке школске године спровешће се анкета међу ученицима ради увида у њихова интересовања за понуђене спортско-рекреативне програме.

ПРОГРАМ АКТИВНОСТИ

Спортско забавни програм је један од носилаца реализације слободних активности који у свом програму има следеће сегменте:

Спорт

- Фудбал
- Кошарка
- Одбојка
- рукомет
- стони тенис
- шах
- стрељаштво
- пливање
- атлетика

Рекреација

- Пливање
- Аеробик
- Атлетика
- Фитнес
- Пешачка тура
- Логоровање – кукавица
- Скијање

Спортско забавне манифестације

- Сортски фестивали

- Дани изазова
- Атлетски митинг
- Светосавски турнир

Екологија

- еко зона-уређење околине
- Дан светске баштине
- Дан борбе против пушења
- предавање из области очувања и заштите животне средине

Предавања

- из области спортске културе и васпитања
- здравог живота
- екологије
- трибина о телесним деформитетима

Обезбедити објекте и техничке услове за реализацију програма

- опрема
- реквизити
- сале
- базени
- теретану
- клизалиште
- стрељана

5.1.9. *Дебатни клуб школе*

Дебата је структурно аргументована расправа на задату тему. То подразумева да је број говорника, редослед и време излагања унапред одређено. За разлику од расправа са којима се свакодневно сусрећемо, дебата се разликује по томе што саговорници једни другима не упадају у реч, не држе дуге монологе, не мењају тему о којој се говори и слично. Зато нам дебата пружа могућност да на организовани и цивилизован начин расправљамо о одређеним идејама и ставовима које заступамо.

Школски Дебатни клуб формиран је са идејом да ученике подучавамо вештинама дебатована и аргуменотваног заступања својих ставова.

Чланови Дебатног клуба сваке године наступају на дебатним турнирима који се организују на нивоу Јабланичког округа.

Програм рада

- ✓ Упознавање са планом рада и давање ученичких предлога какве активности желе на састанцима секције
- ✓ Увођење у правила дебате и начина вођења разговора током дебате
- ✓ Организовање дебате у школи у оквиру трибине о ненасиљу
- ✓ Припрема за организовање дебате преко Уније средњошколаца града Лесковца на нивоу свих средњих школа
- ✓ Учесће у припреми свечане академије поводом Светог Саве
- ✓ Посета културним институцијама града
- ✓ Припрема турнира поводом Дана школе
- ✓ Турнир у школи поводом Дана школе
- ✓ Учесће на турниру који организује Ресурс центар за јабланички и пчињски округ
- ✓ Сумирање рада и евалуација

5.1.10. Ликовна секција школе

Циљ постојања ликовне секције је да ученици кроз креативан рад, игру и дружење развијају свој ликовно-естетски сензибилитет и машту, уче разне ликовне и примењене технике (цртање, сликање, вајање глином, израда употребних предмета...). Циљеви рада ликовне радионице су: усмеравање школске деце и младих ка спонтанијем, креативнијем развоју спознајних вредности кроз ликовно стваралаштво; стимулација ученика за ликовно изражавање, храбрење знатижеље, визуелно-сликовите осетљивости и спонтаног имагинативног мишљења; развој психо-физичких функција деце и младих: перцепције, памћења, мишљења, маште, интересовања и воље.

Програм рада

- Упознавање са планом рада и давање ученичких предлога какве активности желе на часовима секције, које материјале и технике желе испробати и који су њихови заједнички интереси као и ликовне секције.
- Упознавање са различитим ликовним техникама, демонстрација и ученички радови.
- Упознавање са скулптуром и различитим техникама у вајарству
- Шта то чини скулптуру и који су њени облици и какве се све технике користе у вајарству
- Појам естетике и лепог у свим видовима уметности
- како упаковати нешто лепо и са укусом
- како израдити укусан и једноставан накит и избећи кич
- Изложба ученичких радова
- Значај уметничког дела у једном друштву
- Чиме се наша земља може представити у свету
- шта је то етно уметност
- Споменици културе
- Институције које одређују који споменик спада у домен споменика културе

- Значај постојања музеја и галерија. Шта су послови галеристе и музеолога
- Израда радова на тему дана жена
- Развој укуса. Наглашавање улоге дизајна и како се укус може градити
- Израда радова на тему школског простора поводом дана школе
- Упознавање са основним стилским правцима кроз историју
- Дела представника тих праваца
- Израда радова на тематику стилског правца евалуација рада секције планирање активности у новој школској години

5.1.11. СЕКЦИЈА ЗА ОПШТУ КУЛТУРУ И ИНФОРМИСАЊЕ

НАСТАНАК И ЦИЉЕВИ СЕКЦИЈЕ

- Секција је основана као потреба да се ученици наше школе што боље припреме за сваку врсту квизова за ученике средњих школа организованих на републичком или локалном нивоу
- Секција је основана и као потреба да се у школи организују различита занимљива дешавања (квизови, тестови знања, забаве)
- Секција има за циљ подизање нивоа опште културе и информисаности ученика, као и упознавање институција и земаља чланица ЕУ, знаменитих личности, географије, историје и др.

ПРОГРАМ РАДА СЕКЦИЈЕ

АКТИВНОСТИ:

- Конституисање секције, избор одбора
- Усвајање плана и програма рада
- Упознавање земаља оснивача ЕУ
- Упознавање земаља ЕУ
- Упознавање институција ЕУ
- Решавање тестова провере знања
- Припрема игара за школски квиз
- Учествовање у реализацији школског квиза
- **Излет ***
- Сумирање рада секције
- Презентација рада секције
- Смернице за наредну школску годину

***ИЗЛЕТ**

Планом и програмом рада секције предвиђен је излет за ученике чланове секције који за циљ има упознавање са радом неког дипломатског представништва земље ЕУ у Београду.

Уколико то не буде могуће реализовати излет који ће за циљ имати ближе упознавање са историјом српског народа. Због тога ће бити предложене две релације и два садржаја:

Лесковац-Београд-Лесковац (упознавање са радом неког дипломатског представништва)

Лесковац-Топола-Опленац-Београд (Бели двор)-Лесковац

5.2. Психолошко-здравствене радионице (радионице за вежбање животних вештина и здравих стилова живота)

Циљ ових радионица је: боље социјално функционисање деце и младих; лакше сналажење у новим, непознатим ситуацијама; успешније препознавање потреба и осећања; јасније изношење захтева; конструктивно решавање проблема и квалитетнија комуникација са другом децом, младима и одраслима; успешнија сарадња; повећано самопоуздање, као и лична сигурност и задовољство.

Групни здравствено-васпитни рад са младима у оквиру рада ове секције спроводи се кроз предавања, рад у групи, трибине, приказивање филмова, вршњачку едукацију... Кроз радионичарски поступак обрађују се психосоцијалне компоненте здравља, теме везане за љубав и заљубљеност, комуникацијске вештине за избегавање ризичних облика понашања, психофизичке промене у пубертету и адолесценцији...

Водитељи радионица су: психолог, педагог, наставници који предају медицинске предмете, наставници физичког васпитања, наставници Тима за заштиту ученика од насиља.

Програм рада

На радионицама се реализују следеће теме:

- ✓ здрави стилови живота и исхрану младих и поремећаје неправилне исхране
- ✓ сексуално и репродуктивно здравље
- ✓ ментално здравље младих
- ✓ превенција злоупотребе психоактивних супстанци
- ✓ психофизичке промене у пубертету и адолесценцији
- ✓ односи међу половима
- ✓ ризични облици понашања
- ✓ љубав и заљубљеност
- ✓ планирање породице
- ✓ злостављање и занемаривање
- ✓ мотивација за учење
- ✓ успешне методе учења и стилови учења
- ✓ препознавање потреба;
- ✓ препознавање и експресија емоција;
- ✓ комуникација;
- ✓ емпатија;
- ✓ сарадња;
- ✓ решавање конфликта;
- ✓ дечија права;
- ✓ самопажање и самопоуздање;
- ✓ памћење и заборављање;
- ✓ награђивање и кажњавање

VI. УЧЕНИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У ШКОЛИ

Планом и програмом рада секције предвиђен је излет за ученике чланове секције који за циљ има упознавање са радом неког дипломатског представништва земље ЕУ у Београду.

6.1 Црвени крст

Хуманитарна организација у школи је Црвени крст која покреће и

иницира акције солидарности и помоћи немоћнима, болеснима, занемаренима, старима и другим угроженим лицима. Акције хуманости и солидарности, Црвени крст у школи реализује у сарадњи са ученичком организацијом Ђачки парламент школе.

Програм рада

- ✓ Акције солидарности
- ✓ Информисање првака о постојању организације Црвеног крста у школи
- ✓ Организовање посета Клубовима за стара лица заједно са Ученичким парламентом
- ✓ Предавања на тему заштите здравља заједно са секцијом за психолошко и здравствено васпитање
- ✓ Предавања на тему СИДА
- ✓ Обележавање Светског дана борбе против СИДЕ
- ✓ промоцију добровољног давалаштва крви
- ✓ промоција акције Новогодишњи пакетићи за социјално угрожену децу у сарадњи са Ученичким парламентом
- ✓ Организовање обуке Прве помоћи
- ✓ Обележавање Недеље Црвеног крста

6.2. Ђачка задруга школе

Циљ и задаци рада задруге су:

- Развијање позитивног односа према раду и стваралаштву,
- Повезивање наставе са производним и другим друштвено-корисним радом;
- Развијање свести о колективном раду, сарадњи и међусобном помагању;
- Развијање одговорности за предузете обавезе и дужности и поштовање рада и радне дисциплине;
- Остварење добити и њено распоређивање за намене утврђене законом и Правилником о раду задруге.

- Уређење и развој школе и сопствене средине;
- Стварање бољих услова за живот и рад у Школи.

Тачка задруга школе функционише кроз рад две радионице: графичке радионице и фризерског кабинета.

Програм рада

- ✓ извршење плана и програма према програму Министарства просвете;
 - ✓ израда форме и штампа на мајицама;
 - ✓ израда коктел и вечерњих фризура;
 - ✓ бојење косе у специјалним тоновима.
- рад са ученицима према глобалном и оперативном плану наставника;
- ✓ једнобојна штампа на офсет машини Б2;
 - ✓ штампа плаката у четири боје на једнобојној офсет машини Б2;
 - ✓ повез дипломских радова формата А4;
 - ✓ израда фасцикли са клапном;
 - ✓ израда форме за штампу двобојне налепнице у техници сито-штампе;
 - ✓ бојење косе.
- равнање и бројање папира;
- ✓ израда штампарске форме, припрема машине, штампа обрасца А3 и прање офсет машине формата А3;
 - ✓ штампа позивнице у техници сито-штампе;
 - ✓ бојење сто посто седе косе;
 - ✓ припрема машина за рад и подмазивање машина.
 - ✓ израда копирних предлогака (негатива, дијапозитива);
 - ✓ двобојна штампа захвалнице;
 - ✓ обострана штампа на оловци;
 - ✓ повез брошура формата Б5;
 - ✓ израда подложне мапе;
 - ✓ израда минивала на бојеној коси
 - ✓ извршење плана и програма према глобалним и оперативним плановима;
 - ✓ штампа улазница;
 - ✓ двобојна штампа на упаљачу;
 - ✓ резање папира на А3 формат из А1 формата;
 - ✓ шишање косе код деце;
 - ✓ израда таласа на више начина.
 - ✓ рад са ученицима према наставним плановима и програмима Министарства просвете;
 - ✓ штампа рекламног материјала на једнобојној офсет машини А3 формата;
 - ✓ повезивање књига;
 - ✓ штампа тробојног меморандума у техници сито-штампе;
 - ✓ обликовање класичних дневних фризура.
 - ✓ пријем и контрола репроматеријала;
 - ✓ израда штампарске форме, припрема машине и штампа школског листа;
 - ✓ обрезавање листова, шивење жицом на машини;
 - ✓ штампа визит карти у две боје;
 - ✓ израда минивал ондулације на здравој коси;
 - ✓ изложба радова поводом дана школе.
 - ✓ припрема и штампа акцидентација на заклопној машини;
 - ✓ одржавање офсет машина;

- ✓ израда корица (кројење елемената корица);
- ✓ штампа на рекламним кесама;
- ✓ обликовање дневних фризура;
- ✓ спектар боја.
- ✓ припрема и подмазивање машина;
- ✓ штампа плаката у четири боје на машини Б2 формата;
- ✓ обрада књижног блока;
- ✓ штампање једнобојних радова на различитим материјалима;
- ✓ коришћење хидрогена у фризерској струци;
- ✓ бојење косе у природним тоновима;

6.3. Ученички парламент школе

Ученички парламент је савез ученика, који креативно и одговорно учествују у осмишљавању, креирању и реализацији баннаставних активности у школи и ван ње. Радом у Ученичком парламенту ученици вежбају вештине свесног и одговорног одлучивања, развијају своју одговорност и смисао за сарадњу, иницирају хуманост и промовишу здраве стилове живота а баве се и питањима живота и рада ученика у школи.

Ученички парламент наше школе оформљен је 11. 02. 2002. године и тада је почео са реализацијом првих акција. Циљ оснивања Ученичког парламента је окупљање ученика у својеврсну организацију која има за циљ да удруживањем ојача њихове снаге и да им пружи могућност да се боре за своје интересе и интересе школе. Та снага младих мора бити покретачка и конструктивна са циљем унапређења односа ученика и професора, као и односа међу самим ученицима.

Мисија Ученичког парламента је мотивисање и укључивање што више младих у рад, да кроз низ различитих активности остваре своју личност, побољшају комуникацију, учествују у доношењу одлука, мобилишу своје снаге, развијају позитивне склоности и социјално се развијају. Основни разлог постојања Ученичког парламента је могућност разумевања мишљења и учешће у одлучивању о питањима која се тићу нас самих јер се на тај начин боримо за наша права и помажемо и нама и другима

Програм рада Ученичког парламента

- ✓ Формирање Ученичког парламента, избор нових чланова. Избор представника одељења, разреда и председника парламента.
- ✓ Усвајање годишњег програма рада.
- ✓ Израда планова
- ✓ Промоција рада Ученичког парламента и информисање ученика првог разреда
- ✓ Анкетирање ученика на тему УП и његов рад
- ✓ Дечја недеља и извођење активности у школи и ван ње
- ✓ Учесће у организацији Бачка екскурзија
- ✓ Спровођење анкете убацивањем папирића у Кутију за бачка питања
- ✓ Акција ученика "Једна књига школи на дар"
- ✓ Сарадња председништва Парламента са руководиоцима Бачке задруге

- ✓ Сарадња са Културним центром, Центром за економику домаћинства, Едукационим центром и медицинским установама у граду
- ✓ Подршка раду Црвеног крста и покретање акција у школи
- ✓ Анализа безбедности ученика у школи
- ✓ Трибина на тему толеранције насупрот агресији и нетрпељивости у сарадњи са школским медијаторима
- ✓ Састанак са директором и педагогом школе - анализа безбедности ученика у школи
- ✓ Организовање Музичке вечери у школи
- ✓ Сарадња председништва Парламента са руководиоцима Ђачке задруге
- ✓ Сарадња са Културним центром, Центром за економику домаћинства, Едукационим центром и медицинским установама у граду
- ✓ Активности у школи и ван ње везане за 1. децембар Светски дан борбе против сиде
- ✓ Организовање едукативних радионица за ученике наше школе
- ✓ Организовање ликовне радионице на тему толеранција
- ✓ Организовање новогодишње журке за ученике
- ✓ Одржати изложбену продају радова ученика штампарске струке
- ✓ Организовање едукативних радионица
- ✓ Акције солидарности
- ✓ Прикупљање новогодишњих пакетића
- ✓ Презентација школе и рада Ученичког парламента у основним шк.
- ✓ Организовање светосавских свечености у школи и ван ње
- ✓ Организовање едукативних радионица за ученике наше школе
- ✓ Обележавање Дана љубави
- ✓ Организовање турнира у школи
- ✓ Извођење акција сређивања школе и уређивања школског дворишта
- ✓ Организовање дебатног турнира у школи
- ✓ Рад на школском листу
- ✓ Извођење акција ученика
- ✓ Презентација школе и рада Ученичког парламента у основним школама
- ✓ Обележавање 8. марта-Дана жена
- ✓ Обележавање Дана Школе
- ✓ Организовање Вечери поезије на страним језицима
- ✓ Организација литерарног конкурса и литерарне вечери
- ✓ Презентација школског листа
- ✓ Организација школског квиза
- ✓ Организација турнира у шаху
- ✓ Организација матурске вечери
- ✓ Активности везане за матуранте и ученике завршних разреда
- ✓ Акције обележавања светског дана борбе против дувнског дима
- ✓ Акције обележавања светског дана заштите животне средине
- ✓ Израда извештаја о раду Ђачког парламента за текућу школску годину
- ✓ Анализа реализованих активности у току школске године

VII. Посебни програми васпитно-образовног рада

7.1 Програм подршке ученицима у процесу учења

Школа разрађује и реализује програме подршке ученицима у процесу учења. Активности у оквиру тих програма настали су као резултат процеса самовредновања, па су све оне саставни део већ постојећих акционих планова.

ЦИЉ:

Унапређење успешности ученика у савладавању наставног градива и превазилажење тешкоћа у процесу учења.

ЗАДАЦИ:

- ✓ Упознавање и константно упућивање ученика на методе и технике успешног учења и оспособљавање ученика за самопроцену сопственог напредовања
- ✓ Кроз планове рада наставника назначити методе диференцијације и индивидуализације наставе и прилагођавање могућностима ученика за учење
- ✓ Прављење индивидуалних планова развоја за ученике са посебним потребама
- ✓ Осмишљавање и увођење поступка промоције успешних ученика
- ✓ Пружање стручне помоћи наставницима саветовањем и координисањем активности у вези са пружањем помоћи процесу учења.

АКТИВНОСТИ:

- ✓ информисање ученика о рационалним и ефикасним методама учења
- ✓ идентификовање ученика са проблемима у учењу
- ✓ организована помоћ ученицима који заостају у раду
- ✓ организована помоћ родитељима ученика који заостају у раду
- ✓ организована допунска настава
- ✓ израда ИОП-а за ученике који не могу да савладају предвиђен програм
- ✓ организована помоћ бољих ученика слабијима
- ✓ промоција и награђивање посебно успешних одељења према броју изостанака и средњој оцени
- ✓ промоција и награђивање посебно успешних ученика појединаца

- ✓ примена савремених метода, облика или наставних средства на часу
- ✓ угледни часови

7.2. Програм каријерног вођења и саветовања

Програм каријерног вођења и саветовања обухвата информисање, саветовање, вођење и доношење одлука о професији код ученика.

Циљ програма јесте да помогне младим људима да разумеју и интерпретирају информације о свету рада и будућој каријери, да могу да разјасне недоумице које имају у погледу професија или послова, да разумеју своје способности и дефинишу своје ставове у погледу понуђених или жељених избора.

Каријерно саветовање и вођење треба да пружи подршку младима да боље разумеју себе и своје потребе, да превазиђу могуће баријере у погледу учења, напредовања у будућим професијама.

Програм каријерног вођења и саветовања намењен младим талентима и младима из осетљивих друштвених група треба да у оквиру основних стандарда уважи специфичности које важе за ове групације младих.

Стандарди програма каријерног вођења и саветовања за ученике средње школе односе се на следеће области:

а) Лични развој појединца:

разумевање сопственог развоја, постигнућа и способности у односу на потенцијалне образовне и професионалне изборе и могућности;

успостављање и анализирање личних циљева и планова у области каријере;

разумевање образовних и професионалних избора и доношење одлука ускладу са тим.

б) Истраживања могућности за учење и запошљавање, идентификовање, избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, даљем учењу и образовању и објективно разликовање и формирање сопственог става о томе.

в) Планирање и управљање властитом каријером:

оспособљавање за коришћење адекватних техника за доношење одлука о

даљем учењу и професионалној каријери;

разумевање и оспособљавање за процедуре пријављивања, конкурисања како за свет рада тако и за даље образовање;

разумевање захтева послодаваца у погледу знања, вештина и способности

Активности каријерног вођења и саветовања у школи су:

1) *каријерно информисање* су све информације неопходне ученицима у планирање будућег занимања. Укључује информације о занимањима, вештинама, каријерним путевима (путевима у реализацији каријере), трендовима и стању на тржишту рада, образовним програмима и могућностима, образовним институцијама (свих врста –

формалне, неформалне), владиним и невладиним програмима и услугама, перспективама послова. Ове информације сматрају се каменом темељцем каријерног вођења. Активност каријерног информисања реализује се кроз:

- ✓ Програм рада одељењског старешине
- ✓ Програм рада педагога школе
- ✓ Програм рада Ученичког парламента
- ✓ Као и у оквиру активности Сајам професионалног информисања у школи

2) **образовање** за каријеру стиче се кроз редовну наставу и ваннаставне активности у школи. Активности реализују наставници и педагог школе. Образовање за каријеру помаже појединцима да разумеју своје мотиве, вредности и начин како могу допринети друштву у коме живе. Обезбеђује им знање о тржишту рада, вештине које их оспособљавају да врше изборе у сфери образовања, рада и живота, а такође их оспособљава да планирају каријеру и припреме се за рад. Односно, образовање за каријеру промовише разумевање света рада кроз школске програме и то у различитим облицима и формама.

Активности које обухватају каријерно информисање и каријерно саветовање интегрисане су у предметне и наставне области у школи као и у посебне групне активности за ученике.

3) **каријерно саветовање** помаже појединцима да разумеју властите циљеве и аспирације, сопствени идентитет, доносе одлуке утемељене на информацијама, посвете се активностима и управљају променама у својој каријери било да су планиране или непланиране. Сами облици каријерног саветовања често су директно условљени самом потребом за запошљавање, као и бројем и врстама баријера које морају да се савладају да би се нашло право запослење или развила каријера.

У школи реализујемо активности у оквиру првог нивоа или почетног каријерног планирања које обухвата почетну процену интересовања и компетенција кроз саветодавни педагошки рад (индивидуални или групни) на одељењским заједницама или кроз радионице које реализује педагог школе, кроз радионице које организује НВО Едукациони центар у школи

ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМИОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА

Циљеви:

Развијање способности за решавање проблема, вештина комуникације, оспособљавање за тимски рад, развој ученичке самоиницијативе и предузетничког духа.

Задаци (наставни и ваннаставни):

- промена приступа учењу, разноврсност метода и облика рада са ученицима,

којима се обезбеђују предуслови за остваривање постављених циљева

- помак од наставе у чијем центру је наставник, на наставу у чијем центру је активни, самосвестан, самопоуздан, иницијативан, предузетан ученик.
- разноврсност ваннаставних (факултативних) активности којима се подстичу и негују наведени циљеви.

Активности:

Остваривање општих циљева и исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовноваспитним процесом на свим нивоима образовања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

Наставне активности - Имплементација разноврсних метода и облика рада као најзначајнијег средства за постизање постављених циљева и задатака

- интерактивне и игролике методе (развијају и унапређују вештине комуникације, развијају тимски дух...); групни облик рада
- пројекат метода (корелација-интеграција градива, активно учење, истраживање и процењивање информација, критичко мишљење, тимски рад, самоиницијатива...); тимски рад
- проблемска метода (оспособљавање ученика за самостално и групно решавање проблема...); индивидуални, групни облик рада
- истраживачка метода (учење путем открића, истраживање, самоиницијатива, самостално и критичко коришћење извора знања, учење учења...); индивидуални, групни, тимски рад

Ваннаставне активности

Секције:

- Новинарска секција: Слобода говора, изражавања сопственог мишљења, вештина писања, развијање самопоуздања и личне одговорности.
- Спорт: развој тимског духа, развој здравих стилова живота.

Предузетничке активности у школи:

- Развијање предузетничког духа, личне одговорности. Остваривање боље комуникације поштовања, активног слушања.

Ученички парламент

- Слобода ученика: говора, изражавања сопственог мишљења, удруживања,
- Остваривање сопствених права, не угрожавањем права других,
- Развијање демократских знања и вредности,
- Оснаживање младих за доношење заједничких одлука,
- Поспешивање личног развоја ученика,
- Развијање самопоуздања и личне одговорности
- Остваривање боље комуникације,
- Побољшање атмосфере и живота у школи..

НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА И ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Законом о Основама система образовања и васпитања (члан 76) од 2017. године.

Ученику коме је потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека, прилагођавање начина

остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана.

Циљ:

Пружање адекватне помоћи ученицима којима је потребна додатна подршка у образовању и васпитању, укључујући и могућност учења на даљину за ученике који због здравственог стања, или неких других објективних разлога нису у могућности да прате редовну наставу.

Задаци:

- даље оспособљавање чланова тима за рад;
- упознавање чланова Наставничког већа са новинама у раду;
- сарадња са школама које су укључене у програм инклузије;
- презентовање примера добре праксе;
- планирање, организовање и релизовање инклузивне наставе.

Теме:

- континуирано евидентирање инклузивних ученика;
- презентовање рада Тима за инклузију;
- испитивање социјално емоционалне атмосфере у одељењима с евидентираним ученицима као и школи у целини;
- анализа интерног праћења рада ученика;
- хуманитарне акције;
- сарадња са Ученичким парламентом;
- израда мултимедијалних наставних јединица за потребе ученика којима је потребна подршка у учењу
- припреме за такмичења ученика;
- разговор о примењеним иновацијама у настави, размена искустава;
- посета часовима у којима се ради прилагођена настава;

7.3. Програм заштите животне средине и естетског уређења школе

Циљ

Циљ васпитања и образовања у области заштите и унапређивања човекове средине јесте да ученицима обезбеде стицање знања, развијање интересовања, формирање ставова система вредности и понашања, које ће им омогућити разрешавање три основна противречна проблема на релацији савремен човек - природа: еколошки, културно-социјални и економски. Први проблем претпоставља знања и друге карактеристике значајне за одржавање и стварање оптималних услова еколошке равнотеже у човековој средини; други - значајне карактеристике за правилан однос, заштиту и унапређивање лепоте предела животне, радне и рекреативне средине као и очување природне културне баштине за садашње и будуће генерације; а трећи - знања о економској валоризацији природних извора и природних услова имајући у виду и штете које могу да настану услед њиховог угрожавања, загађивања, нерационалног коришћења, деградирања и сл.

Школа активно учествује у пројекту ЕКО-школе.

Задаци

- ✓ Стварање услова за реализацију естетских, еколошких као и културних потреба у школи и социокултурној средини;
- ✓ Развијање сензибилитета у духу етно-естетике и обичаја у сопственој средини;
- ✓ Развијање критеријума за вредновање естетских, еколошких вредности;
- ✓ Развијање свести код ученика о значају естетике и екологије у свакодневном животу;
- ✓ Развијање одговорности за очување уметничког наслеђа, културне баштине, екологије и хигијене у животном амбијенту;
- ✓ Подстицање индивидуалног деловања ученика и наставника у развоју естетске и еколошке свести;
- ✓ Стварање навика да отпадни материјал бацају на за то одређена места;
- ✓ Формирање првих знања о различитим врстама отпадног материјала и њиховом селективном одлагању;
- ✓ Формирање трајних интересовања за одређене видове рекреације;
- ✓ Развијање интересовања за чување радне и животне средине;
- ✓ Навикавање ученика да користе више различитих извора знања из области заштите животне средине;
- ✓ Веће ангажовање ученика на сакупљању секундарних сировина;
- ✓ Активнији однос према уређивању зелених површина око школе, куће и у месту;
- ✓ Развијање свести о колективној одговорности заштите природне и радне средине;
- ✓ Развијање креативног мишљења и изражавања кроз примену знања о естетским и еколошким вредностима, преобликовање употребних предмета;
- ✓ Уобличавање активног односа према природи ради њеног очувања;
- ✓ Усвајање сазнања да се одређени отпаци из домаћинства могу користити.

Садржај активности

- ✓ Одласци у природу, посете парку, излети;
- ✓ Развијање љубави према природи;
- ✓ Усвајање појмова “екологија, еколошки” и развијање свести о неопходности заштите и чувања животне средине;
- ✓ Учешће у акцијама сакупљања секундарних сировина;
- ✓ Учешће у радним акцијама и акцијама уређења унутрашњег и спољашњег школског простора;
- ✓ Заједничко планирање рада - састављање распореда рада и планирање животног режима;
- ✓ Свакодневна практична примена стечених знања о животу у здравој радној средини;
- ✓ Коришћење што разноврснијих извора знања из ове области ради припремања разговора за час одељењске заједнице;
- ✓ Израда паноа;
- ✓ Активности у оквиру еколошке недеље;
- ✓ Организовање изложби у холу школе;

- ✓ Писање литерарних радова на теме везане за заштиту човекове средине;
- ✓ Кроз наставне предмете биологије, екологије, ликовне културе, физичког васпитања, грађанског васпитања, као и часове одељењског старешине и одељењске заједнице, те кроз еколошку, литерарну и спортске секције, друштвен-користан рад проширивати знања и навике о неопходности чувања и заштите природе, здравља, предупређивања заразних болести и штетног утицаја психоактивних супстанци, дувана и алкохола на организам у развоју;
- ✓ Предавања и дискусије везане за очување и унапређивање животне средине;
- ✓ Уређивање и одржавање просторија у школи као еколошкој средини;
- ✓ Учешће у хуманитарним акцијама,

Методe, облици, средства

- ✓ Посматрање, вежбање, демонстрирање, илустрација, разговор, саветовање, убеђивање и др..
- ✓ Индивидуални рад, рад у паровима, групни и колективни облик рада.
- ✓ Дискусија, анализа ситуације, убеђивање,самодисциплина,самоконтрола, приказивање филмова, демонстрирање, евалуација, предавања и др.
- ✓ Захтев, пример, подстицање, поука и др.
- ✓ Активности и теме за ЧОС су благовремено достављени одељењским старешинама и обавезују их да их уграде у своје програме рада.
- ✓ Краткорочни план естетског и еколошког уређења школе.
- ✓ Опремање и уређивање унутрашњег школског простора.
- ✓ Учешће у еколошким акцијама у месту.
- ✓ Изградња сале за физико васпитање.
- ✓ Дугорочни план естетског и еколошког уређења школе.

7.4. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА, ЗАНЕМАРИВАЊА И ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Школа настоји да ученицима пружи безбедност и сигурност у свим сферама рада и функционисања, као и заштиту од насиља, злостављања и занемаривања..

. За систем образовања то је Посебан протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама.

У школској 2008/2009 години, школа је на основу Посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама, донела Правилник о заштити деце од свих врста насиља у образовно-васпитним установама који ће садржати интерне поступке у ситуацијама сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања.

Основна сврха Правилника је да јасно дефинише обавезе и одговорности свих актера образовно-васпитног рада како би се благовремено и адекватно реаговало у ситуацијама када је угрожена безбедност и сигурност ученика у школи.

На основу Посебног протокола, дефинисали смо Програм заштите ученика од насиља и формирали Тим за заштиту ученика од насиља.

Тим наставника за заштиту ученика од насиља чине следећи наставници:

Тим наставника за заштиту ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације за ову школску годину чине следећи наставници:

- Марина Савић, координатор тима-наставник
- Небојша Николић, наставник
- Слађана Костић, организатор наставе
- Марија Стаменковић, педагог
- Цветковић Гордана, правник
- Куртић Тане, директор

Задаци чланова тима су:

- ✓ учествују у обуци за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
- ✓ информишу и пружају основну обуку за све запослене у школи са циљем стицања минимума знања и вештина неопходних за превенцију, препознавање, процену и реаговање на појаву насиља, злостављања и занемаривања ученика
- ✓ организују упознавање ученика, родитеља, односно старатеља и локалне заједнице са Општим протоколом за заштиту деце и ученика од злостављања и занемаривања и Посебним протоколом
- ✓ координирају израду и реализацију програма заштите ученика од насиља (превенитивне и интервентне активности)
- ✓ организују консултације у школи и процењују нивое ризика по безбедност ученика у школи
- ✓ прате и процењују ефекте предузетих мера у заштити ученика
- ✓ сарађују са релевантним установама
- ✓ припремају план наступа школе пред јавношћу и медијима
- ✓ организују евидентирање појаве насиља
- ✓ прикупљају документацију
- ✓ извештавају стручна тела и органе управљања

I Програм превенције

➤ Стварање повољне климе уважавања и толеранције

1. Задатак. Безбедност физичког окружења у школи

- ✓ Прилагођавање општих аката школе актуелним националним документима у области безбедности и задацима школе као институције.
- ✓ Правилник о безбедности ученика у коме постоје јасне процедуре за заштиту ученика поставити на доступна места упошљеницима и ученицима.
- ✓ У Развојном плану школе предвидети активности у области превенције насиља
- ✓ Осветљавање простора којим се крећу и бораве ученици.

- ✓ Ангажовање особе која се стара о физичко-техничком обезбеђењу.
- ✓ Организовати дежурства наставника у складу са потребама и имена дежурних наставника истакнути на места доступно свима.
- ✓ Видео надзор (техничка превенција)
- ✓ Осветљавање простора којим се крећу и бораве ученици.

2.Задатак. Организовање редовне наставе на принципима међусобног уважавања и толеранције

- ✓ Настава заснована на принципима активног учења
- ✓ Реализација часова замене улога наставника и ученика
- ✓ Континуирано праћење и саветодавни рад са ученицима који су под потенцијално повећаним ризиком да буду жртве или актери насиља и дискриминације(ученици који живе у хранитељским породицама, ученици са сметњама у развоју, ученици ромске националности, ученици из породица са поремећеним породичним односима)
- ✓ Подела одговорности чланова Тима и разрађен план активности по коме функционише.
- ✓ Организовање активности које подржавају позитивну атмосферу, активизам ученика и међусобну сарадњу ученика, наставника и родитеља.
 - ✓ Креирање индивидуалног образовног плана и индивидуалног плана заштите за ученике који испољавају насилне обрасце, којима се унапређује и прати промена понашања.
- ✓ Подстицање ученика да траже подршку и заштиту када су изложени насиљу, злостављању или занемаривању и јачање унутрашње заштитне мреже.
- ✓ Упознавање ученика са законским актима који се односе на заштиту деце – ученика од насиља, занемаривања, злостављања и дискриминације
- ✓ Упознавање ученика са Програмом заштите од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације
- ✓ Формирање вршњачког тима за заштиту ученика од насиља
- ✓ Ажурирање паноа у холу школе

3. Задатак. Организовање ваннаставних активности које ће се бавити овом проблематиком

- ✓ Организовање трибина на тему толеранције, сарадње и квалитетних међуљудских односа
- ✓ Подршка раду ученика - медијатора
- ✓ Организовање изложбе ликовних радова ученика на претходну тему
- ✓ Вршњачка медијација – семинар за ученике

- ✓ Организовање ликовне радионице и изложбе ликовних радова ученика на тему толеранције
- ✓ Дан лепих порука
- ✓ Подршка раду ученика –вршњачких едукатора
- ✓ Акције сарадње родитеља, наставника и ученика

4. Задатак. Превентивно деловање установе

- ✓ Подела одговорности чланова Тима и разрађен план активности по коме функционише.
 - ✓ Извештавање Наставничког већа и директора о раду Тима.
 - ✓ Дефинисање правила и вредности којима се спречава насиље.
 - ✓ Формирање вршњачког тима за спречавање насиља међу ученицима.
 - ✓ Организовање активности за превенцију насиља
 - ✓ На ЧОС разговарати са ученицима о томе како да се понашају у складу са вредностима ненасиља.
- ✓ Организовање активности које подржавају позитивну атмосферу, активизам ученика и међусобну сарадњу ученика, наставника и родитеља.
- ✓ Организовање васпитног рада за промену понашања ка ненасиљу.
- ✓ Креирање индивидуалног образовног плана и индивидуалног плана заштите за ученике који испољавају насилне обрасце, којима се унапређује и прати промена понашања.
- ✓ Подстицање ученика да траже подршку и заштиту када су изложени насиљу, злостављању или занемаривању и јачање унутрашње заштитне мреже.
- ✓ Едукација наставника за превенцију насиља и пружања помоћи ученицима када су изложени насиљу.
- ✓ Упознавање родитеља са законским процедурама за реаговање на насиље у школи и њихово укључивање у превенцију и решавање ситуација насиља у школи.
- ✓ Развијање сарадње са полицијом, Центром за социјални рад, здравственим установама и локалним организацијама релевантним и активним у овој области.

➤ Повећање компетенције наставника за препознавање и деловање у ситуацијама када се врши насиље над ученицима у школи

1. Задатак. Информисање наставника о постојању законских регулатива

- ✓ Обука запослених за примену Посебног протокола и приручника за заштиту ученика од насиља у образовно- васпитним установама, Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности

- ✓ Поставити имена чланова Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања на видно место у школи.
- ✓ На седници НВ представити нивое насиља, мере превенције и мере интервенције
- ✓ Најмање два пута годишње извештавање о раду Тима Наставничког већа и директора.
- ✓ Обучавање наставника за превенцију и заштиту ученика.
- ✓ Ажурирање огласне табле

2. Задатак. Укључивање у програме и едукације везане за тему превенције насиља

- ✓ Присуство наставника семинарима посвећеним проблемима заштите ученика од свих врста насиља у школи.
- ✓ Реализација семинара предвиђеног акционим планом школе.

➤ Информисање и укључивање родитеља у превенцији насиља и дискриминације

- Упознавање родитеља са законским процедурама за реаговање на насиље у школи и њихово укључивање у превенцију и решавање ситуација насиља у школи.
- Упознавање Савета родитеља са Програмом заштите ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације
- Упознавање свих родитеља са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање, занемаривање и дискриминацију
- Групни рад са родитељима на редовним и ванредним родитељским састанцима: насиље и дискриминација у школи и породици, ненасилна комуникација и конструктивно решавање конфликта
- Анкетирање родитеља о квалитету сарадње са школом у домену заштите безбедности ученика
- Индивидуални саветодавни рад са родитељима

Сарадња са локалном заједницом

- Умрежавање и сарадња са релевантним установама локалне заједнице (спољашња заштитна мрежа): - ОУП Лесковац и школски полицајци - Центар за социјални рад - Дом здравља –Саветовалиште за младе
- Сарадња са осталим чиниоцима локалне заједнице: локална самоуправа, медији, НВО, спортска и културна друштва
- Упознавање Школског одбора са реализацијом и резултатима Програма за заштиту ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације

➤ Дефинисање процедура реаговања у појединим ситуацијама

1. Задатак. Упознавање свих упошљеника са Правилником о понашању ученика и запослених, Општим и посебним протоколом

- ✓ На седницама упознати све актере васпитно-образовног рада са Општим и посебним протоколом (Наставничко веће, Савет родитеља, Школски одбор, Ђачки парламент)
- ✓ У делу огласне табле, одређеном за приказ свих законских аката везаних за безбедност и заштиту, истаћи и Правилник о понашању ученика и запослених.
- ✓ У одређеном делу огласне табле приказати Правилник о понашању ученика.

2. Задатак. Дефинисање процедура и мера за непоштовање постојећег правилника

- ✓ У случају непоштовања Правилника о заштити ученика од свих врста насиља у школи поштовати превиђене процедуре и мере

3. Задатак. Поштовање Правилника за заштиту ученика од свих врста насиља у школи

- ✓ Поштовање Правилника за заштиту ученика од свих врста насиља у школи

II Програм интервенције

1. Задатак. Формирање Тима за заштиту ученика од свих врста насиља у школи

- ✓ Избор чланова тима.
- ✓ Упознавање свих актера васпитно-образовног рада са начином функционисања тима.

2. Задатак. Реаговање по правилнику

- ✓ У случају насиља деце над децом, Тим за заштиту ученика од свих врста насиља у школи интервенише прекидањем ситуације у којој се насиље врши
- ✓ У случају насиља запосленог над децом или насиља страног лица над децом, Тим за заштиту ученика од свих врста насиља у школи, као и сваки запослени у школи, случај пријављује директору школе или одговарајућим институцијама
- ✓ У случају насиља од стране одрасле особе која није запослена у школи, чланови Тима пријављују случај надлежној служби
- ✓ Педагошко-психолошки рад са дететом које трпи насиље

- ✓ Педагошко-психолошки рад са дететом које врши насиље
- ✓ Спровођење васпитно-дисциплинских и дисциплинских мера за непоштовање одредби правилника

3. Задатак. Праћење ефеката предузетих мера

- ✓ Вођење евиденције о појавама насиља у школи
- ✓ Прикупљање документације о случајевима насиља који захтевају укључивање Тима
- ✓ Прикупљање ефеката предузетих мера у заштити ученика

Планирање новог циклуса програма заштите ученика од насиља, на основу процене претходних активности.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

I МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ

➤ Стварање повољне климе уважавања и толеранције

2. Задатак: Безбедност физичког окружења у школи и техничка превенција у циљу стварања климе за сигурно и несметано одвијање образовног процеса без дискриминације.

активност	време реализације
Прилагођавање општих аката школе актуелним националним документима из ове области (правна основа дискриминације-закони и правилници) у области безбедности и задацима школе као институције	септембар
Поставити на доступна места упошљеницима и ученицима :Правилник о безбедности ученика Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања ("Службени гласник РС", број 22/16)	септембар

У Развојном плану школе предвидети активности у области превенције дискриминације, вређања угледа, части или достојанства личност	септембар
Видео надзор (техничка превенција)	август
Осветљавање простора којим се крећу и бораве ученици	август
Ангажовање особе која се стара о физичко-техничком обезбеђењу	септембар
Организовати дежурства упошљеника у складу са потребама и имена дежурних истакнути на места доступно свима.	септембар

2.Задатак. Превентивно деловање установе и организовање рада Тима

активност	време реализације
Континуирано праћење и саветодавни рад са ученицима који су под потенцијално повећаним ризиком да буду жртве или актери дискриминације (ученици у хранитељским породицама, ученици са сметњама у развоју, ученици ромске националности, ученици из породица са поремећеним породичним односима)	током године
Подела одговорности чланова Тима и разрађен план активности по коме функционише.	септембар
Организовање активности којима се негује култура толеранције и прихватање различитости и поштовање права друге деце/ученика и одраслих, међусобно уважавање и опхођење, позитивна атмосфера, активизам ученика и међусобна сарадња ученика, наставника и родитеља	у току школске године
Креирање индивидуалног образовног плана и индивидуалног плана заштите за ученике који испољавају насилне обрасце, којима се унапређује и прати промена понашања	у току школске године
Подстицање ученика да траже подршку и заштиту када су изложени дискриминацији, јачање унутрашње заштитне мреже.	у току школске године

3. Задатак. Информисање ученика и организација наставе

активност	време
Упознавање ученика са законским актима који се односе на заштиту деце од дискриминације (међународни и домаћи акти, закони-правна основа; практикум за заштиту од дискриминације)	Септембар, октобар, фебруар
Упознавање ученика и родитеља са Програмом заштите у школи	септембар
Формирање вршњачког тима за заштиту ученика од насиља	септембар
Ажурирање паноа у холу школе	Септембар, октобар
Активно учење	током године
Реализација часова замене улога наставника и ученика	током године
Групни рад са ученицима на часовима одељенске заједнице: - 1. Ненасилна комуникација и конструктивно решавање конфликта 2. Уважавање различитости, полна, етничка, верска толеранција 3. Дигиталне навике тинејџера и ментално здравље 4. Безбедно коришћење друштвених мрежа	током године

4. Задатак. Организовање ваннаставних активности

активност	време
Обележавање Дана матерњег језика (30.9.)	септембар
Међународни дан менталног здравља (10.10.)	октобар
Обележавање Светског дана толеранције (16.11.)	новембар
Обележавање Светског дана превенције злостављања деце (19.11.) и Светског дана права детета (20.11.)	новембар
Обележавање Светског дана социјалне правде (20.2.)	фебруар
Трибина о електронском насиљу и прихватљивом понашању на друштвеним мрежама	децембар

Радионице програма Ни црно ни бело за ученике 1. И 2. Разреда и професоре	друго полугође
Вршњачка медијација – семинар за ученике	новембар
Организовање ликовне радионице и изложбе ликовних радова ученика на тему толеранције	април
Обележавање Светског дана Рома (8.4.) - ликовна радионица и изложба ликовних радова ученика	април
Дан лепих порука	децембар
Подршка раду ученика –вршњачких едукатора	током године
Акције сарадње родитеља, наставника и ученика	током године

Повећање компетенције наставника за препознавање и деловање у ситуацијама када се врши насиље над ученицима у школи

3. Задатак. Информисање наставника о постојању законских регулатива

активност	време
Обука запослених за примену Посебног протокола и приручника за заштиту ученика од насиља у образовно- васпитним установама, Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности, као и Водич за образовање без дискриминације, Протокол о превенцији и поступању у случајевима дискриминације,	август/ септембар
Именовање нових чланова тима за текућу школску годину и информисање наставника	август/ септембар
Поставити имена чланова Тима за заштиту од насиља, дискриминације, злостављања и занемаривања на видно место у школи	септембар
На седници НВ представити нивое насиља, мере превенције и мере	септембар

интервенције и Протокол о превенцији и поступању у случајевима дискриминације	
Најмање два пута годишње извештавање о раду Тима Наставничком већу и директору	полугодишта
Обучавање наставника за превенцију и заштиту ученика	у току школске године
Ажурирање огласне табле	у току школске године

4. Задатак. Укључивање у програме и едукације везане за тему превенције насиља и дискриминације

активност	време
Присуство наставника семинарима посвећеним проблемима дискриминације и угрожавања угледа, части и достојанства	током године
Реализација семинара предвиђеног акционим планом школе	током године,

Анексом је допуњен план активности Вршњачког тима за заштиту ученика од насиља Обележавањем Недеље сећања и заједништва

➤ **Информисање и укључивање родитеља у превенцију насиља и дискриминације**

активност	време
Упознавање родитеља са законским процедурама и њихово укључивање у превенцију и решавање ситуација дискриминације у школи	у току школске године

(Приручник за средњошколце и њихове родитеље: Дискриминација? Не у мојој школи! Једна школа за све!	
Упознавање Савета родитеља са Програмом заштите ученика од насиља, дискриминације злостављања и занемаривања	септембар
Упознавање свих родитеља са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање, занемаривање и дискриминацију	септембар
Групни рад са родитељима на редовним и ванредним родитељским састанцима: Водич за родитеље-препознавање и пријављивање дискриминације у образовању; насиље и дискриминација у школи и породици, ненасилна комуникација и конструктивно решавање конфликта	током године
Анкетирање родитеља о квалитету сарадње са школом у домену заштите безбедности ученика	током године
Индивидуални саветодавни рад са родитељима	током године

➤ **Сарадња са локалном заједницом**

активност	време
Умрежавање и сарадња са релевантним установама локалне заједнице (спољашња заштитна мрежа): - ОУП Лесковац и школски полицајци - Центар за социјални рад - Дом здравља -Саветовалиште за младе	током године
Сарадња са осталим чиниоцима локалне заједнице: локална самоуправа, медији, НВО, спортска и културна друштва	током године
Упознавање Школског одбора са реализацијом и резултатима Програма за заштиту ученика од насиља, дискриминације, злостављања и занемаривања	У току школске године - на крају првог и

другог
полугодишта

II МЕРЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

4. Задатак. Формирање Тима за заштиту ученика од свих врста насиља у школи

активност	време
Избор чланова тима	септембар
Упознавање свих актера васпитно-образовног рада са саставом и начином функционисања тима	прво тромесечје

5. Задатак. Реаговање по правилнику

активност	време
У случају насиља или дискриминаторног понашања деце над децом, Тим за заштиту ученика у школи интервенише прекидањем ситуације у којој се насиље врши	у току школске године
У случају насиља или дискриминаторног понашања запосленог над децом или страног лица над децом, Тим за заштиту ученика, као и сваки запослени у школи, случај пријављује директору школе или одговарајућим инст.	у току школске године
У случају насиља или дискриминација од стране одрасле особе која није запослена у школи, чланови Тима пријављују случај надлежној служби	у току школске године

Информисање Школске управе о III нивоу насиља, злостављања и занемаривања у чије решавање су осим школе укључене и друге установе	у току године
Рад са ученицима који су жртве и актери насиља, занемаривања и дискриминације	у току школске године
Спровођење васпитно-дисциплинских и дисциплинских мера за непоштовање одредби правил.	у току школске године
Оснаживање деце која су посматрачи насиља	у току школске године

6. Задатак. Праћење ефеката предузетих мера

активност	време
Вођење евиденције о појавама дискриминације у школи	током године
Прикупљање документације о случајевима који захтевају укључивање Тима	током године
Анализа ефеката предузетих мера у заштити ученика	јун
Планирање новог циклуса програма заштите ученика од дискриминаторног понашања, а на основу процене претходних активности	август

- Анексом донете измене које се односе на допуну план рада Тима за кризне догађаје

❖ План рада Тима за кризне догађаје у школској 2024/25. години

активност	време	Носиоци активности	учесници	евиденција
-----------	-------	--------------------	----------	------------

Установа има формиран Тим за кризне догађаје (у оквиру Тима за заштиту)	август/септембар	директор школе, педагог школе, Тим за заштиту од насиља	сви актери васпитно-образовног рада	књига евиденције о појавама насиља у школи
Тим за кризне догађаје доноси и усваја свој програм рада, одн. програм поступања установе у кризним догађајима (јачање отпорности установе базирано на принципима континуитета, сарадње, доступности, ефикасности)	август/септембар	Тим за заштиту од насиља/ Тим за кризне догађаје	сви актери васпитно-образовног рада	књига евиденције о појавама насиља у школи
Координација: планирање, организација, координација	током године	Координатор Тима за заштиту	Тим за кризне догађаје, сви актери васпитно-образовног рада	Књига евиденције
Информисање: прикупљање података, проверавање, селекција, дистрибуција информација, припреме саопштења	током године	Директор, педагог, секретар, М.Савић	Тим за кризне догађаје, сви актери васпитно-образовног рада	Књига евиденције
Психосоцијална подршка: реаговање процена потребе за психосоцијалном подршком, пружање индивидуалне и групне подршке, процена за укључивањем мобилног тима, сарадња са мобилним тимом	Током године	Директор, педагог, родитељ, члан тима Слађана Костић, Тим за за кризне догађаје, секретар, чланови Мирослав Митић и Марина Савић	Тим за кризне догађаје, сви актери васпитно-образовног рада Тим за кризне догађаје, сви актери васпитно-образовног рада	Књига евиденције
Активност: 1. Едукација ученика на тему унапређивања безбедносне културе и подизање свести ученика, на тему шта су кризне ситуације и како се понашати у њима, о психолошким реакцијама код младих у ситуацијама кризе (све ово кроз ППТ презентације у школи или у сарадњи са другим	током године	Директор, педагог, Слађана Костић,	Тим за кризне догађаје, сви актери васпитно-образовног рада, одељењске старешине Ученици, одељ. стар.	
	Прво полугође	Директор, М. Митић		

институцијама) Обуке за ученике у смислу коришћења пожарних степеница, пожарног пута, сигурних места у школи, реализација плана евакуације. Израда паноа за учионице и холове; Активност 2. Едукација родитеља (Трибине за родитеље на тему унапређивања безбедносне културе, кризне ситуације и како се понашати, психолошке реакције деце, младих и одраслих у ситуацијама кризе). Активност 3. Едукација запослених Обуке запослених ради јачања капацитета пружања психосоцијалне подршке- онлајн семинари; Обука за реализацију плана евакуације; Обуке за управљање стресом; Сарадња са породицама	Прво полугође	Одељ.старешине, Слађана Костић	Тим за кризне догађаје, сви актери васпитно-образовног рада, одељењске старешине, родитељи	
	Друго полугође	Марија Стаменковић, Бојана Цветковић		
	Прво и друго полугође	М. Стаменковић	Тим за кризне догађаје, сви актери васпитно-образовног рада	
	Током године	Директор, М. Митић, члан тима		
	Прво полугође	М. Стаменковић, Слађана Костић		
План поступљања у кризном догађају: Провера информација и процена, а затим благовремено обавештавање ученика и запослених; Телефонски обавестити све чланове тима за Кризне догађаје, састанак у року од 24 сата од сазнања за кризни догађај Обавештење ка ученицима,	Друго полугође			
	Одмах по сазнању о кризном догађају	Директор Директор, са родитељима преко члана родитеља и њихових Вибер група Директор, Марина Савић, педагог, родитељ	Чланови тима за К. догађаје, сви актери о-в рада	записник

породицама, медијима, запосленима и упознавање са корацима за конкретни кризни догађај				
Начини праћења, евалуација и извештавање о реализацији плана	полугодишње	Тим за за кризне догађаје, Мирослав Митић, секретар, Марина Савић	Тим за заштиту ученика од НДЗЗ	књига евиденције о појавама насиља у школи
Планирање новог циклуса програма заштите од кризних догађаја на основу процене претходних активности; мапирање осетљивих тачака по безбедност ученика	август/септембар	Тим за кризне догађаје	Тим за заштиту ученика од НДЗЗ	Записник са седница Тима за заштиту ученика од НДЗЗ

7.5. Програм борбе школе против трговине људима

Улога школе у борби против трговине људима огледа се у:

- ❖ реализацији превентивних активности ради јачања компетенција запослених у установама за препознавање феномена трговине људима, ризика и начина заштите;
- ❖ благовременом препознавању ризика од потенцијалног укључивања ученика/ца у ланац трговине људима;
- ❖ благовременој интервенцији ако је ученик/ца већ изложен неком облику трговине људима;
- ❖ обезбеђивању подршке ученику/ци у процесу реинтеграције, након што је био изложен неком од облика трговине људима.

Садржај активности на превенцији и заштити ученика од трговине људима које школа планира да организује :

- ❖ предавања, трибине, радионице за ученике и ученице;
- ❖ предавања, трибине, радионице за родитеље, односно законског заступника детета;
- ❖ предавања, трибине, радионице, обуке за наставнике и стручне сараднике;
- ❖ формирање и едукација вршњачког тима за превенцију;
- ❖ укључивање члановеа Ученичког парламента;
- ❖ укључивање члановеа Савета родитеља;
- ❖ обележавање светског дана борбе против трговине људима;
- ❖ реализација Форум театара на ову тему;
- ❖ израду плаката, брошура, флајера од стране ученика/ученица;

ИНТЕРВЕНЦИЈА: УЛОГА ШКОЛА У ПРЕЛИМИНАРНОЈ ИДЕНТИФИКАЦИЈИ УЧЕНИКА КОЈИ СУ ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ЖРТВЕ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у било који облик трговине људима, школа је дужна да реагује у складу Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање. Приликом процењивања ситуације важно је применити ревидирану Листу индикатора за прелиминарну идентификацију ученика који су потенцијалне жртве трговине људима. У складу са Правилником, директор установе је у обавези да, уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у било који облик трговине људима, о томе обавести службу надлежну за идентификацију и подршку жртава трговине људима, односно Центар за заштиту жртава трговине људима, надлежни центар за социјални рад и

полицију. О ситуацији и предузетим активностима установа образовања и васпитања обавештава Министарство просвете, науку и технолошког развоја, односно надлежну школску управу.

ПОДРШКУ УЧЕНИЦИМА ЖРТАВАМА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

Искуство трговине људима је догађај који представља трауматичноа искуство за децу. Због тога је неопходно да се обезбеди брзо збрињавање детета и прекидање ланца експлоатације а затим и пружити адекватну подршку ученику.

У свакој фази обезбеђивања подршке важна је интерсекторска сарадња, а координацију подршке детету врши надлежни центар за социјални рад. Након процене потреба детета Центар за социјални рад и Центар за заштиту жртава трговине људима доносе индивидуални план заштите, који подразумева укључивање свих релевантних субјеката, међу којима је и школа.

Подршка школе се превасходно односи на реинтеграцију детета у школску средину, наставак школовања и подршку учењу, укључивање у свет вршњака као и праћење детета и иницирање додатне стручне и других видова подршке, када је то потребно.

Садржај активности школе:

- ❖ психосоцијална помоћ и подршку стручног сарадника – педагога школе;
- ❖ осигурати безбедност детета у школском окружењу;
- ❖ обезбедити емоционалну подршку-показивање емпатије, неосуђивање, прихватање, показивање разумевања, давање могућности да разговара о свом искуству колико и када оно жели да о томе говори;
- ❖ информисање ученика о свим питањима која су значајна за њега као и за врсту подршке која може да му се обезбеди;
- ❖ обезбеђивање потребне образовне подршке;
- ❖ обезбеђивање подршке вршњака и укључивање у вршњачку групу;
- ❖ превенција секундарне трауматизације;
- ❖ заштита података и приватности детета (о самом догађају и детаљима догађаја не треба разговарати/препричавати га са запосленима и ученицима у школи);
- ❖ мапирање фактора рањивости и отпорности.

7.6. Програм школског спорта

Физичко васпитање представља кључну компоненту квалитетног образовања и саставни део целоживотног учења. Запостављање физичког васпитања умањује квалитет образовања, са негативним последицама по јавно здравље и здравствени буџет у будућности. Физичко васпитање је обавезно за све ученике. Школска деца и омладина похађају школу 3 или 4 године. Велики део дана проводе у школи.

Циљеви:

- Решавање питања развоја психофизички здраве омладине
- Безбедно спровођење спортских активности према њиховим потребама
- Обезбеђење услова инфраструктуре за развој спорта кроз све процесе спортске функције

Главне програмске активности:

- Спорт
- Рекреација
- Спортско забавне манифестације
- Едукација

Учесници и корисници програма

Програм активности намењен је свим ученицима школе. Активности спортског програма реализоваће се у природи, на отвореним и затвореним спортским теренима. На почетку сваке школске године спровеће се анкета међу ученицима ради увида у њихова интересовања за понуђене спортско-рекреативне програме.

ПРОГРАМ АКТИВНОСТИ

Спорт

- Фудбал
- Кошарка
- Одбојка
- рукомет
- стони тенис
- шах
- стрељаштво
- пливање
- атлетика

Рекреација

- Пливање
- Атлетика
- Пешачка тура
- Логоровање – Кукавица

Спортско забавне манифестације

- Спортски турнири на нивоу школе и града
- Светосавски турнир

Предавања

- из области спортске културе и васпитања
- здрави стилови живота
- трибина о телесним деформитетима

7.7. Програм сарадње са родитељима

Наши најважнији партнери у процесу васпитања деце су родитељи. Породица и школа су два основа фактора васпитања. Карактеришу их дуготрајност, перманентност, јак интензитет, одговорност а посебно емоционална и лична мотивисаност. Сарадња свих чинилаца услов је успешности васпитно-образовног процеса.

Досадашња пракса обележена је недовољном сарадњом школе и родитеља, углавном сведене на родитељске састанке и информативне састанке. Родитељи су најчешће заинтересовани за увид у оцене ученика а врло мало за остале сегменте живота школе. Често, на родитељске састанке се одазивају само родитељи успешних ученика а мање они којима је помоћ најпотребнија.

С обзиром на досадашња искуства и закључке, ове школске године донели смо посебан програм сарадње са родитељима.

Циљеви програма сарадње са родитељима су:

- ✓ Унапређивање сарадње са родитељима
- ✓ Унапређивање школског успеха ученика
- ✓ Већа подршка родитеља школи

- ✓ Већа подршка и помоћ породици, унапређивање знања и васпитне улоге родитеља
- ✓ Боља општа клима у школи

Задаци:

- ✓ Остварићемо квалитетније односе са родитељима
- ✓ Анимираћемо родитеље да се укључе у активности школе
- ✓ Створићемо партнерске односе наставник/управа школе-родитељ

Програм сарање са родитељима предвиђа следеће активности:

- ✓ 1. родитељски састанак:
- ✓ - родитеље упознајемо са програмом рада школе
 - обавезама и правима ученика, са Кућним редом школе и правилима понашања у школи
 - са начином снадбевања уџбеницима
- ✓ - информисамо их са њиховим правима и обавезама и начинима на које могу да учествују у раду школе преко Савета родитеља
- ✓ - бирамо нове представнике у Савету родитеља
- ✓ - упознавање родитеља са инклузивним образовањем
- ✓ 2. родитељски састанак:
 - родитељи упознају са успехом ученика и мерама за његово побољшање, са изостајањем и мерама за смањење броја изостанака,
 - анализа евентуалних дисциплинских мера изречених у току тромесечја
 - анализа безбедност ученика у школи и упознавање са Правилником о безбедности и заштити ученика од свих врста насиља у школи.
- ✓ 3. родитељски састанак:
 - родитељи се упознају са успехом ученика на крају првог полугођа и мерама побољшање успеха
 - са изостајањем и мерама за смањење броја изостанака, анализа евентуалних дисциплинских мера изречених у току полугођа
- ✓ - Са родитељима се анализирају и текући проблеми и ситуације које се могу јавити у раду и функционисању одељења и сваког јединца посебно
- ✓ 4. родитељски састанак:
- ✓ - анализа успех
- ✓ - изостајања и васпитно дисциплинских мера ученика изречених у току трећег класификационог периода
- ✓ Помоћ родитељима у остваривању васпитне функције кроз следеће активности:
 1. Индивидуални и групне разговоре са родитељима
 2. Кроз разговоре, анкете и упитнике одељењски старешина и педагог школе прикупљају податке прикупља о карактеристикама било физиолошког, интелектуалног, емоционално и социјалног развој ученика; сазнања о њиховим интересовањима и потребама; упознаје породичне прилике и услове рада ученика

3. Упознавањем личности ученика, одељењски сатарешина, наставници и педагог школе врше избор оних педагошких решења које у највећој мери подстичу индивидуални развој сваког ученика; прикупљени подаци омогућавају даљи саветодавни рад са родитељима
 4. Организовање предавања и едукативних радионица за родитеље
 5. Подела штампаног материјала
- ✓ Праћење и идентификација ученика са тешкоћама у учењу
 - ✓ Праћење и идентификација ученика са посебним потребама
 - ✓ Предавања и трибине:
 - Трибина на тему толеранције насупрот агресији и нетрпељивости у сарадњи са школским медијаторима
 - ✓ Писмено обавештавање родитеља о изреченим васпитним и васпитно-дисциплинским мерама ученика, сагласности родитеља за извођење излета и екскурзија и сл.
 - ✓ Постављање сандучета за питања родитеља и огласне табле за одговоре
 - ✓ Анкетирање родитеља у циљу прикупљања повратних информација у процесу самовредновања школе
 - ✓ Прикупљање података упитницима
 - ✓ Сајам професионалне информисаности
 - ✓ Укључивање родитеља у живот и рад школе најчешће обухвата учешће родитеља у остваривању програма слободних активности, друштвено-корисног рада, организације програма културне и јавне делатности школе (посебно школских свечаности), спортских активности и других манифестација од значаја за афирмацију школе и ученика
 - ✓ Формирање Клуба родитеља и наставника у сарадњи са Националном асоцијацијом родитеља и наставника и Клубом из Лесковца у оквиру пројекта ``Партнерски за образовање``.

7.8. Програм сарање школе са друштвеном заједницом и локалном самоуправом

Савремена организација васпитно-образовног рада захтева повезаност и сарадњу школе са свим друштвеним факторима у средини који могу допринети ефикасности и бољем квалитету рада. Чињеница је да циљ и задаци васпитања и образовања произилазе из основних циљева и вредности друштва.

Интеграција школе у друштвену средину постиже се њеним широким и активним укључивањем у сарадњу са институцијама и друштвеним заједницама (радне, друштвене, хуманитарне, културне и спортске организације, друштва, удружења грађана...) кроз различите активности и акције.

Циљ:

- ✓ Интеграција школе у друштвену заједницу
- ✓ Коришћење ресурса друштвене заједнице
- ✓ Бољи квалитет рада школе

Задаци:

- ✓ Одредићемо циљне институције
- ✓ Одредићемо носиоце сарадње са друштвеном заједницом
- ✓ Створићемо партнерске односе са представницима образовних, радних, друштвених, културних институција у граду

Школа у свом образовном раду пре свега сарађује са:

- ✓ Министарством просвете
- ✓ Локалном самоуправом
- ✓ Школа остварује контакте и сарадњу са одређеним фабрикама и предузећима, научним институцијама, културним установама, спортским и другим организацијама нашег града.
- ✓ **Сарадња са локалном самоуправом** осим материјалног обезбеђења одвија се и у повременим контактима ученика и представника локалне самоуправе, пре свега са члановима Ученичког парламента. Локална самоуправа награђује најбоље ученике и ученике који постигну запажене резултате на такмичењима.
- ✓ **Сарања са локалним фабрикама и предузећима** у којима се реализује настава у блоку. Школа има континуирану сарадњу са фабрикама «Здравље», «Невена», «Умипек», «Млекара», «Томако», са предузећима «ЈКП Водовод», «Завод за заштиту здравља», као и са приватним фризерским салонима «Ана», «Томица», «Неша», «Зоран», «Бора», и берберским салоном «Перица». У овим фабрикама и предузећима се

реализује део програма практичне наставе и наставе блока из технологије са практичном наставом, неорганске и органске технологије, свих хемија, машина, апарата и операција у хемијској индустрији, технологије рада са практичном наставом за фризере. Реализацијом практичне наставе и блок наставе у погонима поменутих фабрика и лабораторијама поменутих предузећа, као и фризерским салонима, ученици стичу неопходно искуство о практичној примени научених теоријских знања.

✓ **Сарадња са другим школама**

1. Сарадња са основним школама је пре свега са циљем правовременог информисања ученика, пре свега осмака, о могућностима уписа наших образовних профила. Пратећи потребе савременог друштва, школа сваке године обогаћује свој програм презентације школе са циљем да што боље информише ученике, осмаке, о могућностима које наша школа и образовни профили пружају. Од школске 2010-2011. године школа реализује активност „Дани отворених врата школе“ када организује посету ученика основних школа. Ученици заједно са наставницима обилазе нашу школу и добијају неопходне информације о нашој школи и о карактеристикама образовних профила које школа нуди.

2. Са средњим школама сарадња је пре свега у циљу праћења новина и размене информација. Посебно у погледу сарадње у организацији и реализацији школских такмичења, такмичење у оквиру „Покрет наука младима“, учешћем у заједничким акцијама у раду Уније Ученичког парламента

3. Сарадња са високим струковним школама и факултетима у околини- континуирана сарадња као и организовање Сајма професионалне информисаности

✓ **Учешће у раду Истраживачке станице Петница**

✓ **Сарадња са Центром за социјални рад** (размена информација и праћење ученика којима је потребна психолошка и социјална подршка)

✓ **Сарадња са НВО** (учешће на конкурсима и у разним акцијама које покрећу)

✓ **Сарадња са Културним центром** Ученици наше школе су чланови секција и група при Културном центру, културно уметничких друштва у граду, стални сарадници Саветовалишта за младе при Дечјем диспанзеру, Едукационог центра, Ресурс центра и других општинских и невладиних организација које функционишу у нашој локалној средини.

✓ **Сарадња са Центром за социјални рад**

✓ Постоји стални контакт и сарадња са **Дечјим диспанзером**, здравственим и социјалним установама града. Лекари Дечјег диспанзера врше редовне контроле здравља ученика. Постоји узајамна сарадња са Центром за социјални рад у решавању одређених социјалних и проблематичних ситуација које превазилазе компетенције школе.

✓ Учешће наших ученика у раду **Саветовалишта за младе** (трибине, едукативне радионице, анкете)

✓ Сарадња са **Канцеларијом за младе** (конкурси, пројекти, волонтерске акције)

- ✓ **Прослава школске славе Свети Сава** (свечана академија)
- ✓ **Сарадња са другим школским редакцијама** (размена искуства) у току израде школског часописа
- ✓ **Дан школе** (свечана академија)
- ✓ **Сарадња са народним позориштем** –позоришне представе
- ✓ Сарадња са Општинском организацијом **Црвеног крста**- учешће у хуманитарним акцијама
- ✓ **Сарадња са градским музејом** - посета изложбеним поставкама
- ✓ **Сарадња са Ромским културним центром**
- ✓ Школа покреће и прикључује се еколошким, хуманитарним, културним и другим акцијама у локалној заједници.
- ✓ Школа остварује сарадњу са **спортским организацијама**:
 1. часови пливања у Хали спортова у Лесковцу
 2. турнири у кошарци и рукомету на теренима Хале спортова у Лесковцу
 3. организовани прегледи ученика од стране лекара спортског диспанзера у Лесковцу

7.9. Програм екскурзија

Екскурзије су посебан облик образовно-васпитног рада који се реализује ван школе. Задаци екскурзије су:

- савладавање дела програма из стручних предмета у подручју рада Хемија, неметали и графичарство и подручја Личне услуге;
- уознавање културног наслеђа и достигнућа ради остваривања циљева и задатака у области моралног, емоционалног, професионалног, социјалног, естетског и физичког васпитања;
- уознавање историјских и природних знаменитости наше земље и других земаља у окружењу.
- развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика.

Одељењска већа школе достављају предлог плана и програма екскурзија Наставничком већу школе ради разматрања и одлучивања. Предложени план и програм се разматра и на њега даје сагласност савет родитеља школе.

Недељни фонд по раднику је 1 час или 38 часова годишње.
Екскурзије и излети се изводе уз писмену сагласност родитеља за најмање 60% ученика истог разреда.

Табела 1. Планиране релације за све ученике по разредима

разред	планиране релације
I разред	✓ Лесковац-Прахово-Лепенски Вир-Лесковац (2 или 3 дана) или ✓ Лесковац-Београд-Фрушка Гора-Н.Сад-Лесковац(2 или 3 дана) или ✓ Лесковац-Београд (Бели двор)-Лесковац (1 дан) ✓ Лесковац-Пролом бања-Ђавоља варош -Лесковац (1 дан) ✓ Лесковац-Соко бања-Лесковац (1 дан) ✓ Лесковац-Власинско језеро-Лесковац (1 дан)
II разред	✓ Лесковац-Крушевац- Ужице- Златибор- Лесковац (2 или 3 дана) или Лесковац-Београд-Фрушка Гора-Н.Сад-Лесковац(2или 3 дана) ✓ Лесковац-Београд (Бели двор)-Лесковац (1 дан) ✓ Лесковац-Пролом бања-Ђавоља варош -Лесковац (1 дан) ✓ Лесковац-Соко бања-Лесковац (1 дан) ✓ Лесковац-Власинско језеро-Лесковац (1 дан)
III разред	✓ Лесковац-Охрид-Лесковац (3 или 4 дана) или ✓ Лесковац-Крушевац-Ужице-Златибор-Лесковац (3 или 4 дана) или ✓ Лесковац-Златар-Лесковац (3 или 4 дана) или ✓ Лесковац-Солун-Лесковац (3 или 4 дана) ✓ Лесковац-Београд (Бели двор)-Лесковац (1 дан) ✓ Лесковац-Пролом бања-Ђавоља варош -Лесковац (1 дан)

	✓ Лесковац-Соко бања-Лесковац (1 дан) ✓ Лесковац-Власинско језеро-Лесковац (1 дан)
IV разред	✓ Лесковац-Охрид- Лесковац (4 или 5 дана) или ✓ Лесковац -Будимпешта- Лесковац (4 или 5 дана) или ✓ Лесковац-Атина-Лесковац (4 или 5 дана) или ✓ Лесковац-Праг-Лесковац (4 или 5 дана) ✓ Лесковац-Београд (Бели двор)-Лесковац (1 дан) ✓ Лесковац-Пролом бања-Ђавоља варош -Лесковац (1 дан) ✓ Лесковац-Соко бања-Лесковац (1 дан) ✓ Лесковац-Власинско језеро-Лесковац (1 дан)

Ученици завршних одељења III разреда имају могућност избора релације која је понуђена ученицима IV разреда или релације која је понуђена ученицима незавршних одељења III разреда.

Табела 2. Планиране релације по месецима за стручне екскурзије у оквиру смера Мушки фризер и Женски фризер

октобар	Београд (1 дан)
фебруар	Нови Сад (1 дан)
март	Београд (1 дан)
мај	Савез (такмичење) (1-2 дана)

Акционим планом школе предвиђена је једнодневна екскурзија за награђена одељења која постигну најбољи успех и најмањи број изостанака на полугођу и на крају III тромесечја. Планиране релације су.

1. Соко бања
2. Врњачка бања
3. Власинско језеро

7.10. Програм безбедности и здравља на раду

Школа је у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду одредила правно лице са лиценцом као овлашћено лице које спроводи послове безбедности и здравља на раду.

Израђен је Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини, Правилник о безбедности и здрављу на раду и Упутство за безбедан и здрав рад. Школа је организовала обуку и тестирање свих запослених о заштити на раду. У школи је донет Правилник о заштити од пожара у складу са Законом о заштити од пожара. Школа је организовала обуку и тестирање свих запослених о заштити од пожара.

Школа брине и спроводи прописане мере безбедности и здравља на раду за сва лица која учествују у радном процесу, колико је то у њеној моћи. Та брига и активности полазе од Закона о безбедности и здрављу на раду и Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини и регулисане су двама интерним актима:

1. Правилник о безбедности и здрављу на раду
2. Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини

Безбедност и здравље на раду

Спровођење безбедности и здравља на раду подразумева следеће области које су актом регулисане:

- права, обавезе и одговорности запослених у обезбеђивању и спровођењу мера безбедности и здравља на раду;
- посебна заштита жена, омладине и инвалида;
- одржавање средстава за рад;
- коришћење и одржавање средстава личне заштите запослених;
- преглед и испитивање опреме за рад, електроинсталација, громобранских инсталација и радне средине;
- утврђивање радних места са посебним условима рада;
- оспособљавање запослених из материје безбедности и здравља на раду и провера стеченог знања;
- утврђивање повреда радних обавеза и других повреда радне дисциплине;
- предузимање мера у случају повреде на раду запослених;
- евиденција из области безбедности и здравља на раду;
- обавезе према инспекцији рада;
- случајеви и начин провере запослених под утицајем алкохола и других средстава зависности;
- представник запослених за безбедност и здравље на раду;
- стручни испит.

Процена ризика на радном месту и околини

Посебним актом утврђене су могуће опасности и штетности на радном месту и у радној околини, процењене могуће повреде и оштећења и утврђен начин и мере за отклањање или смањење нивоа ризика од повреда и оштећења.

Акт садржи:

1. Одлуку о покретању поступка процене ризика на радном месту и у радној околини
2. План спровођења поступка процене ризика

Акт обухвата:

- податке о послодавцу и правном лицу,
- податке о процењивачу
- методологију процене
- опис технолошког процеса
- податке о објекту и средствима за рад
- средства и опрема за личну заштиту на раду
- опис организације рада са систематизацијом радних места
- препознавање опасности и штетности на радном месту и у радној околини
- процењивање ризика у односу на опасности и штетности
- начин и мере за отклањање, смањење или спречавање нивоа ризика.

Акт се чува у секретаријату школе.

7.11. Програм рада вршњачких медијатора

Медијација (лат. *Медиаре – посредовати*) или *посредовање* је алтернативни начин решавања конфликта који се обавља посредовањем треће, неутралне стране у конфликту са циљем да се постигне заједничко решење које би било прихваћено од свих сукобљених страна. Особе које посредују у сукобу називају се медијатори/ке.

Медијација ступа на сцену када конфликт између завађених страна толико нарасте да сукобљене стране нису способне да га разреше самостално, већ је потребно да се укључи неко трећи. Медијација се заснива на проналажењу решења прихватљивог за све стране, усмеравањем на интересе (потребе) сукобљених страна.

Полазна основа је да ће конфликт бити решен лакше и уз мање одрицања ако се у први план ставе интереси (потребе) страна у конфликту, а не питања моћи или права, односно конкретни циљеви. Улога медијатора / ке није у томе да понуди или наметне решења већ да отвори комуникацију између сукобљених страна и да им помогне у преиспитивању њихових идеје које воде ка решавању конфликта, а које би биле прихватљиве свим странама у сукобу.

Медијација обезбеђује сигурно место, које странама у сукобу омогућава да искажу своје потребе и осећања, да испитају своје сумње и дилеме, да

конструктивно разговарају, да размене идеје и мишљења, да развијају и дефинишу споразуме, да испробају решења и уколико она не функционишу поправе их. Особе које учествују у процесу медијације из њега излазиле оснажене, с тим што непосредно учествовање у изналажењу решења повећава преданост испуњењу постигнутог споразума.

Основни услови који морају бити испуњени да би се ушло у процес медија

Наставници који су задужени за рад са школским медијаторима су: педагог школе Стаменковић Марија, проф.Костић Слађана, проф.Глигоријевић Драгана и проф.Кековић Миодраг.

Циљ:

- ✓ Отварање нових могућности за превазилажење проблема насталих у конфликтним ситуацијама
- ✓ Развој алтернатива традиционалним начинима увођења дисциплине
- ✓ Бољи услови за рад, бољи међуљудски односи а самим тим и резултати рада у настави

Задачи:

- ✓ Почетком сваке школске године формираћемо нову групу полазника-ученика, будућих вршњачких едукатора који ће промовисати конструктивне начине решавања проблема у школи
- ✓ Радићемо на јачању мотивације ученика да преузму одговорност за решавање проблема који постоје међу њима
- ✓ Кроз семинаре и континуирани рад у секцији обучаваћемо ученике за спровођење медијације у школи
- ✓ Радићемо на промоцији медијатора

Програм активности:

- ✓ Конституисање секције, договор о раду и усвајање плана и програма рада
- ✓ Упознавање свих актера образовно-васпитног рада о постојању и функционисању школских медијатора
- ✓ Рад наставника медијатора са ученицима
- ✓ Промовисање нових чланова Клуба медијатора
- ✓ Припрема презентације и радова за представљање на скуповима медијатора
- ✓ Сарадња са представницима УП у реализацији планиране трибине на тему безбедности
- ✓ Обележавање 15.октобра међународног дана решавања сукоба
- ✓ Радионице медијације
- ✓ Подршка школском Клубу медијатора
- ✓ Помоћ ученицима у медијацији и решавању конфликтних ситуација између различитих актера у школи
- ✓ Анкетирање ученика и наставника у циљу самовредновања рада школских медијатора
- ✓ Сумирање рада и припрема за наредну школску годину.

7.12. Школски превентивни програм

Савремена сазнања о факторима који својим деловањем и присуством доприносе обликовању социјалног понашања, јасно указују на могућност превенције различитих облика преступничког понашања младих. Неопходно је пажљиво планирање и имплементација разноврсних активности превентивног карактера.

Превентивни програми у нашој школи имају следеће **циљеве**:

1. Превенцију злоупотребе психоактивних супстанци
2. Превенција изостајања ученика из школе
3. Унапређивање социјалних вештина
4. Унапређивање репродуктивног здравља
5. Организовање и испуњивање слободног времена позитивним и конструктивним изборним активностима
6. Унапређивање безбедности ученика у школи
7. Унапређивање сарадње са родитељима
8. Едукацију школских тимова о ефективним техникама и методама рада на превенцији преступничког понашања ученика

Програм рада укључује следеће активности:

Активности усмерене на ученике:

- ✓ Индивидуално и групно саветовање ученика (наставници, одељењски старешина, педагог школе, Тим за заштиту ученика од насиља, Тим за медијацију)
- ✓ Организована помоћ у учењу (на нивоу одељења и на нивоу разреда)
- ✓ Вршњачко саветовање (Тим за медијацију)
- ✓ Учесће ученика у анализи безбедности ученика у школи и планирању активности превенције ситуација насиља (Ученички парламент, Тим за медијацију, Тим за заштиту ученика од насиља)
- ✓ Дежурство у школи
- ✓ Трибина-Стоп насиљу коју организује Ученички парламент, Тим за медијацију, Тим за заштиту ученика од насиља
- ✓ Радионице медијације и развоја интерперсоналних вештина (Тим за медијацију)
- ✓ Радионице превенције болести зависности, Здрави стилови живота, Вештине комуникације (Психолошко-здравствена секција)

активност	начин реализације	време	носиоци
Промовисање здравих стилова живота на свим часовима редовне наставе кроз међупредметну компетенцију Одговоран однос према здрављу-	предметна настава предавања радионице часови ОЗ и ОС	током године	предметни наставници одељењске старешине педагог школе вршњачки едукатори
Систематски преглед ученика	преглед	према плану Дечијег диспанзера	одељенски старешина
Стоматолошки преглед ученика	преглед	према плану Дечијег диспанзера	одељенски старешина
Обезбеђивање 10.октобар Светски дан заштите менталног здравља	презентација за одељења	октобар	Одељењске старешине, педагог
Употреба стимулативних препарата у спорту и њихово штетно дејство	Предавање у оквиру теме ризичног понашања младих	октобар	професор физичког васпитања
Индивидуални и групни саветодавни рад са ученицима и родитељима на тему физичког и менталног здравља	разговор	по потреби	одељенски старешина и школски педагог
Упућивање родитеља ка специјалистичким службама	контакт, разговор	по потреби	одељенски старешина и школски педагог
Телесни деформитети	трибина	фебруар	професор физичког и лекар спортске медицине
Превенција ризичног понашања и здрави стилови живота	предавање	октобар	педагог, психолог, наставник физичког, лекар
Израда постера за школске холове на тему менталног здравља и заштите менталног здравља	Израда постера	1.полутође	Тим за подршку ученицима

- ✓ Промоција кодекса права и одговорности и јавно презентовање (Ученички парламент)
- ✓ Организовање спортских дешавања у школи (спортске секције)

Активности усмерене на наставнике:

- ✓ Обука наставника за рад у тиму за заштиту ученика од свих врста насиља у школи
- ✓ јавни форуми (групне дискусије између управе школе, наставника и ученика)
- ✓ пружање помоћи наставницима у организовању индивидуализоване наставе
- ✓ организовање едукативних радионица за наставнике на тему успешне комуникације, техника овалдавања стресом и агесијом
- ✓ укључивање школског полицајца у разним превентивним активностима школе

Активности у сарадњи са друштвеном заједницом:

- ✓ индивидуални и групни саветодавни рад са родитељима
- ✓ Родитељски састанци на тему изостајања и насиља у школи
- ✓ трибине и предавања за родитеље на тему превенције болести зависности
- ✓ трибина на тему превенције насиља
- ✓ заједничке акције са другим школама у оквиру Уније Ученичког парламента (превенције болести зависности, насиља у школама)
- ✓ Едукативне радионице Саветовалишта за младе на тему заштите репродуктивног здравља
- ✓ Сарадња са Центром за социјални рад.Ангажовање Тима за децу и омладину у раду са појединим породицама
- ✓ Спортска дешавања у граду, турни

Анексом допуне Школског програм је ажуриран планом рада у оквиру Плана здравствене превенције

Анексом допуне Школског програм је допуњен планом рада Тима за превенцију осипања ученика

План рада Тима за превенцију осипања ученика за 2024/2025. школску годину

Циљеви и задаци тима:

- Развијање функционалног система за рану идентификацију и реаговање на нивоу школе
- Одржавање и унапређење сарадње са локалном заједницом у циљу спречавања осипања
- Увођење и спровођење додатних мера подршке на нивоу школе које делују превентивно против осипања за све ученике и усмерене су на унапређење наставе

Чланови тима:

- Ервина Здравковић – директор школе
- Марија Стаменковић – педагог
- Ивана Митић – наставник математике (координатор тима)
- Милица Цветковић – наставник технолошке групе предмета
- Миодраг Кековић – наставник српског језика и књижевности
- Ана Здравковић – наставник историје

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације	Носиоци реализације	Евиденција
Септембар	- Избор чланова Тима за превенцију осипања ученика - Усвајање плана и програма Тима за наредну школску годину - Договор о начинима идентификације ученика који су у ризику од раног напуштања школе и о врстама подршке ученицима - Договор о начинима сарадње са одељенским старешинама и Тимом за инклузију - договор о начинима сарадње са локалном заједницом	анализа, дискусија, сугестија	чланови тима	Записник са седнице тима
Децембар	- Анализа рада Тима за прво полугодиште - Извештај о сарадњи са одељенским старешинама и Тимом за инклузију - Извештај о подршци ученицима који су у ризику од раног напуштања школе	анализа, дискусија, сугестија, извештај	чланови тима	Записник са седнице тима
Април	- Анализа рада Тима за трећи класификациони период - Извештај о сарадњи са одељенским старешинама и Тимом за инклузију - Извештај о подршци ученицима који су у ризику од раног напуштања школе	анализа, дискусија, сугестија, извештај	чланови тима	Записник са седнице тима

Јун	- Анализа рада Тима за школску годину - Извештај о сарадњи са одељенским старешинама и Тимом за инклузију - Извештај о подршци ученицима који су у ризику од раног напуштања школе	анализа, дискусија, сугестија, извештај	чланови тима	Записник са седнице тима
-----	--	--	-----------------	--------------------------------

7.13. Програми и активности којима школа развија код ученика способност за решавање проблема, развија комуникацију, тимски рад, самоиницијативу и подизање предузетничког духа

Опште и међупредметне компетенције као најрелевантније за адекватну припрему ученика за активну партиципацију у друштву и целоживотно учење су:

1. Компетенција за целоживотно учење
2. Комуникација
3. Рад с подацима и информацијама
4. Дигитална компетенција
5. Решавање проблема
6. Сарадња
7. Одговорно учешће у демократском друштву
8. Одговоран однос према здрављу
9. Одговоран однос према околини
10. Естетичка компетенција
11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Програми и активности којима школа развија код ученика способност за решавање проблема, развија комуникацију, тимски рад, самоиницијативу и подизање предузетничког духа

активности/теме /садржаји	начин реализације	носиоци реализације	исходи
Ефикасне комуникација и тимски рад	настава	наставници, ученици	Ученик активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију.
	психолошке радионице	наставници, разредне старешине, педагог, вршњачки едукатори, медијатори, представници НВО	
	групни рад	наставници, разредне старешине, педагог, вршњачки едукатори, медијатори, представници НВО	
	час одељењске заједнице	разредни старешина, представници Ученичког парламента, педагог	
	ваннаставне активности	координатори секција, Ученички парламент, вршњачки медијатори	
	индивидуални саветодавни разговори	ученици, родитељи, разредни старешина, педагог	

	трибине	Тим за заштиту ученика од насиља, Ученички парламент	У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница.
	Сарадња са другим институцијама, школама, ученичким парламентима, НВО	ученици, координатори, наставници, представници институција	Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине.
Способност решавања проблема	настава	наставници, ученици	ученик идентификује ограничења и релевантне карактеристике проблемске ситуације и разуме како су оне међусобно повезане. Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације. Ученик упоређује различита могућа решења проблемске ситуације преко релевантних критеријума, уме да објасни шта су предности и слабе стране различитих решења и да се определи за боље решење. Ученик припрема примену изабраног решења, прати његову примену усклађујући се са новим сазнањима које стиче током примене
	едукативне радионице	наставници, ученици, вршњачки едукатори, координатори секција, представници институција	
	ваннаставне активности	Представници ученичког парламента, секција, наставници координатори	
	замена улога- ученик/ наставник	ученици, наставници	
	промоција школе	ученици, наставници	

			датог решења и успева да реши проблемску ситуацију. Ученик вреднује примену датог решења, идентификује његове добре и слабе стране и формулише препоруке за наредно искуство са истим или сличним проблемским ситуацијама.
Самоиницијатива и подстицање предузетничког духа	настава	наставници	Ученик разуме важност личне активације и показује иницијативу у упознавању са карактеристикама тржишта рада (захтеви појединих радних места, начин функционисања институција, позиционирање у свету бизниса). Разуме принципе функционисања тржишта рада и схвата неопходност сталног усавршавања у складу са развојем тржишта и захтевима послодаваца. Уме да идентификује и адекватно представи своје способности и вештине („јаке стране“); уме да напише CV и мотивационо писмо. Уме да искаже и заступа своје идеје, и да утиче на друге, кроз развој вештине јавног говора, преговарања и решавања конфликта.
	час одељењског старешине	разредни старешина	
	радионице Каријерно вођење и саветовање	Тим за Каријерно вођење и саветовање, педагог	
	Сајам Каријерног вођења и саветовања	Тим за Каријерно вођење и саветовање, представници високих струковних школа и факултета	
	сарадња са социјалним партнерима	практична настава и вежбе у блоку	
	писање пројектата и реализација пројектата у школи	Ученички парламент, Тим за израду и имплементацију пројектата	
	индивидуални и групни саветодавни рад	педагог, Тим за Каријерно вођење и саветовање	

	рад у Бачкој задрузи	Наставници практичне наставе, ученици	Има способност постављања адекватних и реалних циљева процењујући и прихватајући ризике; планира ресурсе и управља њима (знања и вештине, време, новац, технологије и други ресурси) и усредсређен је на постизање циљева. Зна да комуницира с послодавцима; уме да преговара; спреман је да обавља праксу и волонтира поштујући договоре.
--	-------------------------	--	--